

Raport z realizacji Programu ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego za lata 2009 – 2010

**Opracował:
Joanna Pluta
inspektor w Wydziale
Inżyniera Miasta**

1. Wprowadzenie

Program ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego, którego integralną częścią jest Plan gospodarki odpadami dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego, został przyjęty uchwałą nr XXV/252/2004 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 30 czerwca 2004 r.

Zawiera on ocenę aktualnego stanu środowiska na terenie miasta oraz określa przewidywane kierunki zmian, proponowane działania krótko i długoterminowe zmierzające do poprawy stanu środowiska.

2. Podstawa prawna

Wymóg sporządzenia raportu z wykonania Programu ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego wynika z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz.150 z późn. zm.). Zgodnie z przywołanym wyżej przepisem organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raporty z wykonania programu i przedstawia je radzie gminy.

Przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska nie określają wymagań dotyczących formy i struktury raportu z realizacji gminnego programu ochrony środowiska.

3. Cel opracowania raportu i krótkie omówienie jego zawartości

Celem wykonania raportu jest ocena realizacji Programu ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego przyjętego uchwałą nr XXV/252/04 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 30 czerwca 2004 roku w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku.

Raport odnosi się do następujących aspektów ochrony środowiska:

- 1) stanu gospodarki odpadami w zakresie:
 - a) rodzaju i ilości powstających odpadów,
 - b) rodzaju i ilości odpadów poddawanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania,
 - c) selektywnej zbiórki odpadów,
 - d) funkcjonujących systemów zbierania odpadów,
 - e) rodzaju i ilości odpadów niebezpiecznych,
- 2) stanu realizacji zaplanowanych celów i działań zmierzających do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami, w tym:
 - a) działań zmierzających do zapobiegania powstawania odpadów,

- b) działań zmierzających do ograniczenia ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- 3) stanu gospodarki wodno-ściekowej w zakresie:
 - a) zaopatrzenia w wodę,
 - b) sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,
- 4) ochrony powietrza z uwzględnieniem:
 - a) modernizacji i budowy dróg gminnych,
 - b) termomodernizacji,
 - c) ograniczania emisji substancji szkodliwych do powietrza,
 - d) długości wybudowanych i zmodernizowanych odcinków sieci ciepłowniczej oraz przyłączy,
 - e) długości wybudowanych i zmodernizowanych odcinków sieci gazowniczej oraz przyłączy,
- 5) ochrony przed hałasem,
- 6) edukacji ekologicznej,
- 7) poniesionych kosztów i źródeł finansowania zaplanowanych przedsięwzięć.

4. Sposób zbierania informacji

Przy opracowaniu sprawozdania wykorzystano informacje z następujących źródeł:

- a) informacje pozostające do dyspozycji w Wydziale Inżyniera Miasta wynikające z zakresu działania Wydziału,
- b) informacje uzyskane w formie sprawozdania od przedsiębiorców posiadających zezwolenia Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych stałych i płynnych od właścicieli nieruchomości,
- c) inwentaryzacja oraz program usuwania materiałów zawierających azbestu z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego,
- d) informacje uzyskane z jednostek oświatowych podległych Prezydentowi Miasta Tomaszowa Mazowieckiego,
- e) informacje uzyskane ze Spółdzielni Mieszkaniowych: „Przodownik”, „Nasza Chata” i „Grota” oraz Tomaszowskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.,
- f) informacje uzyskane z Zakładu Gospodarki Ciepłowniczej w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o.,

- g) informacje uzyskane z Zakładu Gospodarki Wodno – Kanalizacyjnej w Tomaszowie Mazowieckim Sp. z o.o .,
- h) informacje uzyskane z Mazowieckiej Spółki Gazowniczej Sp. z o.o. Rejon Dystrybucji Gazu Piotrków Trybunalski.

5. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami została szczegółowo omówiona w punkcie 5 sprawozdania z realizacji Planu gospodarki odpadami dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego, obejmującego okres dwóch lat kalendarzowych 2009 - 2010, według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. (które stanowi integralną część niniejszego raportu).

6. Selektywna zbiórka odpadów

Selektywna zbiórka odpadów została szczegółowo omówiona w punkcie 6 sprawozdania z realizacji Planu gospodarki odpadami dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego, obejmującego okres dwóch lat kalendarzowych 2009 - 2010, według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. (które stanowi integralną część niniejszego raportu).

7. Odpady niebezpieczne

Gospodarka odpadami niebezpiecznymi została szczegółowo omówiona w punkcie 7 sprawozdania z realizacji Planu gospodarki odpadami dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego, obejmującego okres dwóch lat kalendarzowych 2009 - 2010, według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. (które stanowi integralną część niniejszego raportu).

8. Gospodarka wodno – ściekowa

Zakończenie zwodociągowania całego miasta oraz rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, czyli uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej, należą do głównych zadań, które wynikają ze Strategii Rozwoju Miasta Tomaszowa Mazowieckiego oraz założeń polityki ekologicznej określonej w Programie ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego” i jego spójności z Polityką Ekologiczną Państwa.

8.1. Zaopatrzenie w wodę

Miasto Tomaszów Mazowiecki zwodociągowane jest w około 98 %. Jednakże nie wszyscy mieszkańcy skorzystali z możliwości podłączenia się do sieci wodociągowej. Na koniec roku 2009 do sieci wodociągowej podłączonych było 5 078 gospodarstw domowych, a w 2010 r. – 5 156 gospodarstw domowych. Część mieszkańców miasta nadal korzysta z indywidualnych ujęć wodnych.

Eksploatację wodociągów miejskich powierzono Zakładowi Gospodarki Wodno - Kanalizacyjnej w Tomaszowie Maz. Sp. z o.o.

W ramach ochrony zasobów wodnych w latach 2009 – 2010 wybudowano i zmodernizowano wskazane poniżej ilości sieci wodociągowej, a ponadto w 2010 roku wybudowano jedną studnię głębinową.

Długości sieci wodociągowej		
	rok 2009	rok 2010
wybudowanej	878,10	2 304,10
zmodernizowanej	1 088,11	157,30

Ilość i długość wykonanych przyłączy wodociągowych przedstawia poniższa tabela.

	rok 2009		rok 2010	
	Ilość /szt./	Długość /m/	Ilość /szt./	Długość /m/
Przyłącza wodociągowe	71	780,00	78	1 082,50

8.2. Sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej

Kluczowym problemem na terenie miasta Tomaszowa Mazowieckiego jest gospodarka ściekami komunalnymi. Brak sieci kanalizacji sanitarnej w dzielnicach Ludwików, Białobrzegi, Nagórzyce oraz Wola Wiaderna sprzyja powstawaniu wielu negatywnych zjawisk, do których należy między innymi zrzut ścieków bezpośrednio do gruntu lub do pobliskich rowów, który zaobserwowano na terenie miasta. Postępowanie takie powoduje zanieczyszczenie gleb oraz cieków wodnych, a tym samym stanowi zagrożenie dla środowiska.

Miasto Tomaszów Mazowiecki jest skanalizowane w ok. 78%.

W ramach ochrony zasobów wodnych w latach 2009 – 2010 wybudowano i zmodernizowano wskazane poniżej ilości sieci kanalizacji sanitarnej.

Długości sieci kanalizacji sanitarnej /m/		
	rok 2009	rok 2010
kanał sanitarny DN 200-250	693,20	1 136,60
DN 160 (przykanaliki do granicy działki)	220,05	796,30
modernizacja kd 500	-	96,00

Ilość i długość wykonanych przyłączy kanalizacyjnych przedstawia poniższa tabela.

	rok 2009		rok 2010	
	Ilość /szt./	Długość /m/	Ilość /szt./	Długość /m/
Przyłącza kanalizacji sanitarnej	58	600,00	38	464,60
Przyłącza kanalizacji deszczowej	1	30,00	1	5,00

8.3. Oczyszczalnia ścieków

Na terenie miasta w ramach Zakładu Gospodarki Wodno - Kanalizacyjnej w Tomaszowie Maz. Sp. z o.o. funkcjonuje oczyszczalnia ścieków wybudowana na licencji niemieckiej firmy Lurgi na przełomie lat 70 - 80 XX wieku.

Ilości ścieków wpływających na oczyszczalnię w latach 2009 - 2010 przedstawia poniższa tabela.

Rok	Ilość ścieków /m³/			
	komunalnych	z Zakładów Drobiarskich „Roldrob”	dowożonych taborem asenizacyjnym	razem
2009	3 181 165,0	287 463,0	205 790,0	3 674 418,0
2010	3 113 005,0	307 855,0	243 256,6	3 664 116,6

Ilość ścieków przyjętych na oczyszczalnię równa się ilości ścieków odprowadzonych z oczyszczalni

8.4. Informacja o podjętych działaniach zmierzających do ograniczenia emisji substancji szkodliwych i odorów do powietrza atmosferycznego

Celem zmniejszenia emisji substancji szkodliwych i odorów do powietrza atmosferycznego oczyszczalnia systematycznie zwiększa ilość osadu odwadnianego na prasie, a zmniejsza ilość osadu nieustabilizowanego kierowanego na laguny, który jest podatniejszy na procesy gnicia i fermentacji, a które to procesy są przyczyną powstawania nieprzyjemnych odorów.

Ponadto w 2009 roku została wykonana hermetyzacja mechanicznej części oczyszczalni ścieków. W latach 2009 – 2010 stosowane były preparaty bakteryjne, które rozkładają tłuszcze i nie dopuszczają do ich osadzania się na ściankach urządzeń, a tym samym zapobiegają ich zagniwaniu. Również na lagunach osadowych stosowane są preparaty bakteryjne, które rozkładają siarkowodór i inne złowne substancje, powstające podczas fermentacji gromadzonych osadów, zabezpieczając otoczenie przed odorami i nieprzyjemnymi zapachami.

Na przestrzeni najbliższych lat zostanie przeprowadzony końcowy etap modernizacji oczyszczalni.

9. Ochrona powietrza

Jakość powietrza w mieście zależy przede wszystkim od emisji niskiej, a w tym od emisji z zakładów produkcyjnych, przemysłowych oraz emisji komunikacyjnej. Na poprawę stanu powietrza może wpłynąć między innymi podniesienie jakości dróg gminnych i wewnętrznych.

9.1. Modernizacja i budowa dróg gminnych i wewnętrznych

Modernizowanie dróg gminnych należy do celów strategicznych, mających na celu ochronę środowiska, które wynikają ze Strategii Rozwoju Gminy Miasto Tomaszów Mazowiecki. Poprawa nawierzchni dróg nie tylko przyczynia się do polepszenia warunków drogowych, ale także do ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza z transportu i ruchu ulicznego oraz do poprawy jakości powietrza. Poprawa nawierzchni dróg jest również

działaniem podejmowanym w celu zmniejszenia uciążliwości hałasu drogowego i poprawy stanu środowiska akustycznego.

W latach 2009 – 2010 Gmina - Miasto Tomaszów Mazowiecki wyremontowała 23 425,01 m² nawierzchni asfaltowych jezdni, 8 133,69 m² nawierzchni chodnika oraz wykonała 33 290,34 m² nawierzchni jezdni z płyt betonowych.

ZESTAWIENIE ZADAŃ REMONTOWYCH								
w roku 2009								
Ip.	Nazwa zadania	Rodzaj inwestycji / remontu					Wartość zadania	Długość /m/
		Nawierzchnia /m ² /		chodnik /m ² /	sanit. /m/	deszcz /m/		
		betonowa	asfaltowa					
1	ul. Szymanówek	1 246,50	0,00	0,00	0,00	0,00	56 448,56	152,00
2	ul. Milenijna - zatoki autobusowe	384,00	0,00	697,60	0,00	0,00	360 782,07	0,00
3	ul. Ogrodowa	125,00	711,10	712,64	0,00	0,00	179 768,00	81,00
4	ul. Gminna - ściana oporowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	75 531,51	0,00
5	ul. Wilcza ul. Okopowa ul. Łukasza ul. Zbocze	6 868,00	0,00	0,00	0,00	0,00	558 631,41	1 148,00
6	ul. Literacka ul. Dojazd	0,00	3 395,86	1 612,59	0,00	0,00	646 976,69	525,00
7	parking przy ul. Jałowcowej	0,00	886,59	123,40	0,00	0,00	98 603,19	0,00
8	ulice wewnętrzne na osiedlu „Niska”	385,19	0,00	1 152,00	0,00	0,00	223 764,97	0,00
9	ul. Okrzei	0,00	1 027,15	580,60	0,00	0,00	205 038,62	210,00
10	ul. Anny ul. Michałowska ul. Okopowa ul. Handlowa ul. Nowy Port ul. Ciepła	7 464,00	0,00	0,00	0,00	0,00	754 711,22	1 660,00
11	ul. Willowa	0,00	120,95	349,25	0,00	0,00	55 615,53	63,00

12	ul. Witosa	567,00	0,00	0,00	0,00	0,00	51 358,49	90,00
RAZEM		17 039,69	6 141,65	5 228,08	0,00	0,00	3 267 230,26	3 929,00

w roku 2010								
lp.	Nazwa zadania	Rodzaj inwestycji / remontu					Wartość zadania	Długość /m/
		Nawierzchnia /m ² /		chodnik /m ² /	sanit. /m/	deszcz. /m/		
		betonowa	asfaltowa					
1	ul. Witosa i ul. Podoba	5 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	558 151,67	1 290,00
2	ul. Krawiecka	945,00	0,00	0,00	0,00	0,00	94 491,68	210,00
3	ul. Młodzieżowa	980,00	0,00	0,00	0,00	0,00	77 311,28	245,00
4	ul. Józefowska	1600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	126 222,49	1 400,00
5	ul. Smugowa	292,00	0,00	0,00	0,00	0,00	29 197,43	98,00
6	ul. Łukasza i ul. Na Skarpie	1 668,00	0,00	0,00	0,00	0,00	166 785,32	486,00
7	ul. Jaśminowa	720,00	0,00	0,00	0,00	0,00	71 993,66	180,00
8	ul. Wolna, ul. Twarda, ul. Reja	2 361,45	0,00	0,00	0,00	0,00	236 124,22	582,00
9	ulice wewnętrzne na osiedlu "Niska"	0,00	1 188,30	0,00	0,00	0,00	55 425,7	190,00
10	budowa parkingu przy ul. Polnej14	404,45	0,00	0,00	0,00	0,00	44 503,69	0,00
11	parking przy ul. Niskiej	255,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18 658,45	0,00
12	ul. Lucyny	686,75	0,00	0,00	0,00	0,00	68 348,4	172,00
13	remont ul. Starowiejskiej i ul. Ludowej	0,00	9 774,78	1 300,11	0,00	52,50	1 126 909,14	1 790,00
14	ul. Koplina	0,00	485,28	45,45	0,00	0,00	63961,98	150,00

15	remont chodnika i parkingu przy ul. Żwirki i Wigury	738,00	0,00	134,00	0,00	0,00	86100,19	0,00
RAZEM		16 250,65	11 448,36	1 479,56	0,00	52,50	2 824 185,30	6 793,00

W 2009 roku na realizację zadań remontowych na drogach wydano **3 267 230,26 zł**, natomiast w 2010 roku - **2 824 185,30 zł**.

Ponadto w latach 2009 - 2010 Gmina - Miasto Tomaszów Mazowiecki wybudowała drogi wymienione poniżej:

w 2009 roku:

1. ulica Cegielniana

- długość 241 m
- chodniki i zjazdy do posesji 687m²
- kanalizacja deszczowa:
 - * z rur PCV Ø 315 – 242,5 m
 - * z rur PCV Ø 250 – 10,5 m
 - * przykanaliki - 10 szt. z rur PVC Ø 160 - 35 m

wartość:

- droga 382 998,20 zł
- kanalizacja deszczowa 161 016,90 zł

2. ulica Ugaj

- długość 197 m
- chodniki 396 m²
- parkingi 672 m²
- kanalizacja deszczowa:
 - * z rur PCV Ø 315 – 242,5 m
 - * z rur PCV Ø 250 – 10,5 m
 - * przykanaliki - 10 szt. z rur PVC Ø 160 - 35 m

wartość:

- droga 313 869,50 zł
- kanalizacja deszczowa 103 722,19 zł

3. ulica Piaskowa

- długość 192 m
- chodniki i zjazdy do posesji 477,28 m² ;

wartość:

- droga 469 171,84 zł

4. ulica Kaktusowa

- długość 131 m
- chodniki i zjazdy do posesji 615,10 m²
- kanalizacja deszczowa:
 - * z rur PCV Ø 315 o łącznej długości 104,00 m
 - * 8 szt. przykanalików z rur PCV Ø 200 o łącznej długości 24,5 m

wartość:

- droga 258 646,79 zł
- kanalizacja deszczowa 60 529,11 zł

5. ulica Zgodna

- długość 423 m
- chodniki i zjazdy do posesji 1 378 m²
- kanalizacja deszczowa:
 - * z rur PCV Ø 315 – 292,5 m
 - * z rur PCV Ø 200 – 54 m (w tym 16 szt. przykanalików)

wartość:

- droga 846 102,22 zł
- kanalizacja deszczowa 243 626,18 zł

6. ulica Gajowa

- długość 418 m
- chodniki i zjazdy do posesji 1 979 m²
- kanalizacja deszczowa:
 - * z rur PCV Ø 200 – 126,5 m (w tym 1 przykanalik)
 - * z rur PCV Ø 160 – 56,5 m (w tym 14 szt. przykanalików)

wartość:

- droga 815 231,80 zł
- kanalizacja deszczowa 89 885,93 zł

7. ulica Wierzbowa (od ul. Perłowej do ul. Batalionów Chłopskich)

- długość 752 m
 - ciągi pieszo – rowerowe 3 589 m²
 - kanalizacja deszczowa:
 - * z rur żelbetowych WIPRO Ø 300 – 718 m,
 - * przykanaliki 26 szt. z rur PCV Ø 160 – 95 m
- wartość:
- droga 1 645 348,71 zł
 - kanalizacja deszczowa 379 435,54 zł

8. ulica Batalionów Chłopskich

- długość 230 m
 - ciągi pieszo-rowerowe 575 m²
 - kanalizacja deszczowa:
 - * z rur żelbetowych WIPRO Ø 500 – 229,5 m,
 - * przykanaliki 8 szt. z rur PCV Ø 160 – 26,5 m
- wartość:
- droga 470 989,03 zł
 - kanalizacja deszczowa 119 657,90 zł

9. ulica Bociania

- długość 280,5 m
 - kanalizacja deszczowa:
 - * z rur PCV Ø 400 – 25,47m
 - * z rur PCV Ø 315 – 208,45 m
 - * przykanaliki z rur PCV Ø 200 9 szt. – 27,62 m
 - * przykanaliki z rur PCV Ø 160 1 szt. – 2,94 m
- wartość:
- droga 289 408,30 zł
 - kanalizacja deszczowa 226 537,50 zł

10. ulica Nadpiliczna

- długość 389,5 m
- chodniki 175 m²
- kanalizacja deszczowa:
 - * z rur PCV Ø 400 – 59,08 m
 - * z rur PCV Ø 315 – 240,13 m

* przykanaliki 15 szt. z rur PCV Ø 200 – 41,20 m

* przykanaliki 1 szt. z rur PCV Ø 160 – 5,59 m

wartość:

- droga 421 840,65 zł

- kanalizacja deszczowa 296 396,86 zł

11. ulica Inżynierska

- długość 104 m

- chodniki 156 m²

- kanalizacja deszczowa:

* przykanaliki 4 szt. z rur PCV Ø 200 – 10,88 m

wartość:

- droga 106 908,80 zł

- kanalizacja deszczowa 9 490,51 zł

12. ulica Willowa

- długość 51 m

- chodniki 102 m²

- kanalizacja deszczowa:

* z rur PCV Ø 400 – 4,32 m

* przykanaliki 5 szt. z rur PCV Ø 200 – 18,80 m

* osadnik – 1 szt.

* separator – 1 szt.

wartość:

- droga 59 908,55 zł

- kanalizacja deszczowa 19 603,33 zł

13. ulica Pomorska

- długość 399,32 m

- chodniki 1 750,40 m²

- kanalizacja deszczowa:

* z rur PCV Ø 315 – 82 m

* z rur PCV Ø 600 – 320,5 m

* przykanaliki 12 szt. z rur PCV Ø 200 – 34 m

wartość:

- droga 736 691,29 zł

- kanalizacja deszczowa 349 067,83 zł

14. ulica Czarnieckiego

- długość 506,24 m
- ciągi pieszo jezdne 3 505,40 m²
- kanalizacja deszczowa:
 - * z rur PCV Ø 200 – 158,5 m
 - * z rur PCV Ø 315 – 61,5 m
 - * przykanaliki 23 szt. z rur PCV Ø 200 – 101,5 m

wartość:

- droga 1 178 803,57 zł
- kanalizacja deszczowa 217 538,63 zł

15. ulica Słowackiego (od ul. Legionów do ul. Czarnieckiego)

- długość 186,15 m
- chodniki 529,8 m²
- kanalizacja deszczowa:
 - * z rur PCV Ø 200 – 13,20 m,
 - * z rur PCV Ø 315 – 151 m
 - * przykanaliki 8 szt. z rur PCV Ø 200 – 24,5 m

wartość:

- droga 309 733,93 zł
- kanalizacja deszczowa 94 543,02 zł

16. ulica Strefowa

- długość 346 m
- pas postojowy 379,6 m²
- chodniki 1 615,34 m²
- zjazdy bramowe 316,42 m²
- kanalizacja deszczowa:
 - * z rur dwuściennych SN8: PE Ø 250 – 297,5 m,
 - * z rur dwuściennych SN8: PP Ø 200 – 20 m
 - * z rur dwuściennych SN8: PP Ø 150 – 64 m

wartość:

- droga 1 058 781,84 zł
- kanalizacja deszczowa 130 683,80 zł

17. ulica Pusta

- długość 672 m
- chodniki 3 411,8 m²
- kanalizacja deszczowa:
 - * z rur PCV Ø 200 – 227,7 m
 - * przykanaliki 21 szt. z rur PCV Ø 200 – 95,2 m

wartość:

- droga 1 281 216,42 zł
- kanalizacja deszczowa 270 870,10 zł

18. ulica Irysowa

- długość 170 m
- chodniki 845,10 m²
- kanalizacja deszczowa:
 - * z rur PCV Ø 200 – 93 m
 - * przykanaliki 6 szt. z rur PCV Ø 200 – 18 m

wartość:

- droga 285 041,73zł
- kanalizacja deszczowa 93 506,14 zł

19. ulica Rolna

- długość 262 m
- chodniki i zjazdy 1 059 m²
- zatoki postojowe 467 m²
- kanalizacja deszczowa:
 - * studzienki osadnikowe o śr. DN 500 mm z wpustem ulicznym żeliwnym – 5 szt.

wartość:

- droga 473 976,30 zł
- kanalizacja deszczowa 16 214,96 zł

20. ulica Lewa

- długość 204 m
- chodniki i zjazdy 1 146 m²
- kanalizacja deszczowa:
 - * z rur PCV Ø 315 – 170,4 m
 - * przykanaliki 8 szt. z rur PCV Ø 200 – 21 m

wartość:

- droga 365 451,49 zł
- kanalizacja deszczowa 81 851,83 zł

21. ulica Milenijna

- kanalizacja deszczowa:
 - * z rur PCV Ø 315 – 100,5 m
 - * z rur PCV Ø 400 – 608,5 m
 - * dwa separatory przy rz. Czarnej
 - * przykanaliki z rur PCV Ø 200 – 96 m,

wartość:

- kanalizacja deszczowa 328 546,35 zł

Koszt budowy dróg w 2009 roku zamknął się w kwocie **15 062 827,57 zł.**

w 2010 roku:

1. ulica Bluszczowa

- długość 197,35 m
- chodniki i zjazdy bramowe 1 323,91 m²
- kanalizacja deszczowa:
 - * kanalizacja deszczowa DN 200 – 23,1 m
 - * przykanaliki 9 szt. DN 200 – 32 m

wartość:

- droga 484 895,59 zł
- kanalizacja deszczowa 33 074,83 zł

2. Plac Narutowicza

- chodniki i ciągi pieszo rowerowe 4 197 m²
- kanalizacja deszczowa:
 - * z rur dwuściennych PP Ø 200 – 145,5 m
 - * z rur dwuściennych PP Ø 150 – 104,5 m

wartość:

- nawierzchnia placu 606 375,39 zł
- kanalizacja deszczowa 138 869,46 zł

3. ulica Wola Wiaderna

- ogółem długość 1 131,05 m
- chodniki do furtek oraz zjazdy bramowe 1 048,25 m²

- przepusty rurowe pod zjazdami:
 - * z rur DV OPTIMA śr. 0,3 m – 268 m
 - * z rur PCV Ø 400 – 104,13 m

wartość:

- droga 1 165 466,87 zł

4. ulice Lawendowa

- długość 186,20 m
- chodniki i zjazdy bramowe 756,86 m²
- kanalizacja deszczowa:
 - * z rur PCV D200 – 13,4 m,
 - * przykanaliki 6 szt. z rur PCV D200 51,2 m
 - * z rur PCV D250 – 78,7 m

wartość:

- droga 318 635,44 zł
- kanalizacja 66 767,56 zł

5. ulica Jeżynowa

- długość 50,5 m
- chodniki i zjazdy bramowe 427,5 m²
- kanalizacja deszczowa 14,4 m

wartość:

- droga 86 418,31 zł
- kanalizacja deszczowa 6 709,38 zł

6. ulica Smugowa

- kanalizacja deszczowa 26,4 m

wartość:

- kanalizacja deszczowa 83 313,93 zł

7. ulica Krucza

- długość 195,2 m
- chodniki i zjazdy bramowe 134 m²,
- kanalizacja deszczowa;
 - * z rur PCV Ø 200 – 6 m
 - * przykanaliki 2 szt. z rur PCV Ø 160 – 11 m
 - * separator z osadnikiem typu HAURATON AIQ/2500 – 1 szt.,

wartość:

- droga 238 991,02 zł
- kanalizacja deszczowa 42 185,13 zł

Koszt budowy dróg w 2010 roku zamknął się w kwocie **3 271 702,91 zł.**

9.2. Termomodernizacja

Nie tylko poprawa stanu dróg ma wpływ na podniesienie jakości powietrza na terenie miasta. Istotny wpływ odgrywa także ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Sprzyjają temu działania podejmowane w tym zakresie poprzez wykonywanie termomodernizacji obiektów będących własnością Gminy.

W latach 2009 – 2010 Gmina - Miasto Tomaszów Mazowiecki wykonała prace termomodernizacyjne przedstawione w poniższej tabeli.

Wykaz obiektów (budynków) poddanych termomodernizacji przez Gminę - Miasto Tomaszów Mazowiecki w latach 2009-2010

Lp.	Nazwa inwestycji i zakres robót	Rok realizacji	Wartość zadania /zł/
rok 2009			
1.	<p><u><i>Budynek OSP Białobrzegi</i></u> W ramach termomodernizacji wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izolację pionową ścian fundamentowych, • obróbki blacharskie z blachy powlekanej, • tynki zewnętrzne ścian na podłożu z płyt styropianowych, • docieplenie ścian fundamentowych i ścian zewnętrznych (styropianem o gr. 14 cm), • obłożenie schodów płytkami ceramicznymi mrozoodpornymi. 	2009	42 657,59
2.	<p><u><i>Budynek Miejskiego Ośrodka Kultury</i></u> W ramach termomodernizacji wykonano:</p> <ul style="list-style-type: none"> • docieplenie dachu i ścian zewnętrznych budynku styropianem, • remont tarasu nad parterem z zastosowaniem izolacji powłoką elastomerową np. w systemie typu DRIZORO oraz • roboty dodatkowe związane z wykonaniem w/w 	2009	133 488,74

	robót.		
3.	<p><u>Budynek Remizy OSP Ludwików</u> Wykonano docieplenie budynku wraz z wymianą pokrycia dachowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • docieplenie dachu płytami PS o grubości 10 cm, • wymiana obróbek blacharskich, • krycie dachu papą termozgrzewalną (jednokrotnie), • wymiana drzwi zewnętrznych, • docieplenie ścian zewnętrznych styropianem grubości 14 cm, • docieplenie ścian zewnętrznych budynku styropianem grubości 5 cm, • wykonanie tynków zewnętrznych ścian na podłożu z płyt styropianowych. 	2009	44 676,07
4.	<p><u>Budynek Przedszkola Nr 20</u> Wymiana stolarki okiennej (etap I):</p> <ul style="list-style-type: none"> • demontaż stolarki drewnianej – 49 szt., • demontaż parapetów zewnętrznych i wewnętrznych – 30 szt., • dostawa i montaż stolarki okiennej i drzwiowej – 49 szt., • uzupełnienie tynków ościeży, • dostawa i montaż parapetów zewnętrznych i wewnętrznych – 30 szt. <p>Wymiana stolarki okiennej (etap II):</p> <ul style="list-style-type: none"> • demontaż drewnianej stolarki okiennej i drzwiowej – 81 szt., • demontaż parapetów zewnętrznych i wewnętrznych – 71 szt., • dostawa i montaż stolarki okiennej i drzwiowej wraz z obróbką ościeży i malowaniem – 81 szt., • dostawa i montaż parapetów wewnętrznych PCV – 11 szt., • dostawa i montaż parapetów zewnętrznych z blachy powlekanej, zakończonych końcówkami z PCV – 60 szt. 	2009	26 731,19
5.	<p><u>Budynek Przedszkola Nr 12</u> Wymiana stolarki okiennej drzwiowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demontaż stolarki okiennej i drzwiowej – 59 szt., • demontaż parapetów zewnętrznych – 54 szt., • dostawa i montaż stolarki okiennej i drzwiowej – 59 szt., • montaż parapetów zewnętrznych – 54 szt. 	2009	45 140,00
6.	<p><u>Budynek Przedszkola Nr 19</u></p>	2009	29 360,67

	<p>Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (etap I):</p> <ul style="list-style-type: none"> wymiana stolarki okiennej - 18 szt. i drzwi balkonowych – 2 szt. <p>Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (etap II):</p> <ul style="list-style-type: none"> demontaż stolarki okiennej – 4 szt., demontaż parapetów zewnętrznych – 14 szt., dostawa i montaż stolarki okiennej – 4 szt., montaż parapetów zewnętrznych – 14 szt., dostawa i montaż drzwi zewnętrznych – 5 szt. 		
7.	<p><u>Budynek Przedszkola Nr 3</u></p> <p>Docieplenie dachu budynku:</p> <ul style="list-style-type: none"> krycie dachu papą termozgrzewalną, izolacja cieplna i przeciwdźwiękowa z płyt styropianowych laminowanych gr. 10 cm, pozioma na wierzchu konstrukcji na lepiku, wymiana obróbek blacharskich, wymiana rynien rur spustowych z blachy na PCV. 	2009	68 503,00
8.	<p><u>Budynek Pałacu Ślubów</u></p> <ul style="list-style-type: none"> wymiana rynien, rur spustowych i obróbek blacharskich, malowanie drzwi wejściowych do budynku, roboty elewacyjne, instalacje sanitarne i elektryczne, naprawa i renowacja drzwi wewnętrznych, naprawa drzwi zewnętrznych, wymiana stolarki okiennej, remont pokrycia nad wejściem głównym, renowacja elewacji, renowacja elewacji budynku wymiennika ciepła, renowacja słupków i tralek ganku wejściowego, remont schodów zewnętrznych, oświetlenie elewacji budynku i ogrodzenia, posadzki i podłogi, licowanie ścian płytkami, malowanie, słupki drewniane, przebudowa chodnika. 	2009	278 839,58
rok 2010			
1.	<p><u>Szkoła Podstawowa Nr 12 (inwestycja realizowana w cyklu dwuletnim)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> wymiana stolarki okiennej – 69 szt., wymiana stolarki drzwiowej – 3 szt., izolacja przeciwwilgociowa pionowa fundamentów budynku szkoły, 	2010	468 994,32

	<ul style="list-style-type: none"> • izolacja cieplna fundamentów sali gimnastycznej, • wykonanie opaski z kostki betonowej wokół szkoły i sali gimnastycznej, • remont studzienek piwnicznych polegający na przemurowaniu ścianek koszy z podwyższeniem murków z cegły klinkierowej, • zadaszzenia z poliwęglanu na konstrukcji stalowej; • okładziny schodów i podestów, • naprawa poszycia dachowego nad wejściem do budynku basenowego, • wymiana nawierzchni z płyt betonowych na kostkę betonową na wybiegu szkolnym. 		
2.	<p><u>Zespół Szkół Nr 4 (inwestycja realizowana w cyklu trzyletnim)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • docieplenie ścian budynku szkoły, • wykonanie tynków akrylowych, mozaikowych, • wykonanie okładzin z paneli alukobond, • wykonanie okładziny elewacyjnej novabrik, • wykonanie obróbek blacharskich, • wykonanie okładzin podestów i schodów, • wykonanie opaski wokół budynku, • wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, • wykonanie izolacji ciepłych stropodachów, • przebudowa instalacji c.o., • przebudowa węzła ciepłego, • wykonanie instalacji odgromowej, • wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w budynku sali gimnastycznej, • pokrycie dachu papą termozgrzewalną wraz z obróbkami blacharskimi oraz izolacją cieplną z płyt styropianowych na budynku sali gimnastycznej, • wykonanie instalacji odgromowej. 	2010	3 513 285,75
3.	<p><u>Przedszkole Nr 11</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • przebudowa kotłowni (wymiana z węglowej na gazową – naciśnieniowy kocioł kondensacyjny „buderus logamax plus” wraz z wyposażeniem), • wymiana instalacji c.o. i grzejników, • wymiana stolarki okiennej (32 szt.) i drzwiowej (6 szt.) z drewnianych na PCV, • prace wykończeniowe i uzupełniające. 	2010	275 994,06
4.	<p><u>Przedszkole Nr 17</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • wymiana stolarki okiennej – 36 szt., • wymiana drzwi balkonowych – 6 szt., • renowacja zewnętrznych parapetów i ościeży wewnętrznych. 	2010	44 964,30

5.	<p><u>Gimnazjum Nr 6</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • wymiana instalacji c.o., c.w.u. i c.t. w obrębie węzła ciepłego, • wykonanie instalacji kanalizacji sanitarnej (piony kanalizacyjne), • wymiana rozdzielaczy c.o., • przebudowa studni schładzających, • montaż pomp pływakowych w studniach schładzających, • wykonanie ścianek działowych z cegły, • wykonanie tynków wewnętrznych, • wykonanie instalacji elektrycznej 220 V wewnętrznej i 380 V, • wykonanie wykładziny ścian z płytek ceramicznych. 	2010	198 931,34
6.	<p><u>Przedszkole Nr 19</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • wymiana instalacji c.o., c.w.u. i c.t. w obrębie węzła ciepłego, • wymiana instalacji kanalizacji sanitarnej, • wymiana rozdzielaczy c.o., • przebudowa studni schładzających, • montaż pomp pływakowych w studniach schładzających, • wykonanie ścianek działowych z cegły, • wykonanie tynków wewnętrznych, • wykonanie instalacji elektrycznej 220 V wewnętrznej i 380 V, • wykonanie wykładziny ścian z płytek ceramicznych. 	2010	29 835,93

W roku 2009 na wykonanie zadań termomodernizacyjnych wydatkowano kwotę **669 396,84 zł**, a w 2010 roku **4 532 005,70 zł**

Podobne działania w zakresie termomodernizacji podjęli zarządcy nieruchomości: **Tomaszowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.** wykonało termomodernizację w podanych niżej budynkach:

w 2009 roku:

1. ul. Kołłątaja 22 – ściana,
2. ul. Niska 27/29 – ściana,
3. ul. Sterlinga 8 – ściany,
4. ul. Niemcewicza 16 – ściany oficyny,
5. ul. Dzieci Polskich 45 – ściany,
6. ul. Wschodnia 20 – szczyt,

7. ul. Bohaterów Getta Warszawskiego 8/12 – ściana podłużna balkonowa,
8. ul. Kołłątaja 16 – ściany,
9. ul. Niska 18A – szczyt,
10. ul. Mazowiecka 2 – ściana podłużna,
11. ul. Majowa 15 – ściany,
12. ul. Niska 18B – ściany,
13. ul. Topolowa 8 – ściany,
14. ul. Akacjowa 4 – ściany,
15. ul. św. Antoniego 28 – szczyt,
16. ul. Żwirki i Wigury 8 – ściany,
17. ul. Berka Joselewicza 12 – szczyt,
18. Aleja Marszałka Józefa Piłsudskiego 31 – szczyt,
19. ul. Wschodnia 22 – brama wjazdowa,
20. Aleja Marszałka Józefa Piłsudskiego 12 – szczyt,

w 2010 roku:

1. ul. Niska 27/29A – ściany,
2. ul. Akacjowa 3 – ściany,
3. ul. Topolowa 7 – ściany,
4. ul. Polna 12 – stropodach,
5. Aleja Marszałka Józefa Piłsudskiego 17/19 – szczyt,
6. ul. Wschodnia 22 – szczyt,
7. Plac Narutowicza 6 – szczyt,
8. ul. Główna 8 – ściana południowa,
9. ul. Topolowa 5 – ściany,
10. ul. Kołłątaja 16- ściana frontowa.

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasza Chata” wykonała docieplenie w 2010 roku w 3 budynkach zlokalizowanych przy ulicach:

1. ul. Wiejska 5,
2. ul. Zagajnikowa 8/10,
3. ul. Zagajnikowa 14/16

zakres termomodernizacji obejmował ocieplenie ścian elewacyjnych,

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przodownik” wykonała w roku 2010:

1. ocieplenie ścian zewnętrznych – w 3 budynkach:
 - ul. Hoża 2/4,

- ul. Hoża 5/7,
 - ul. Bartosza Głowackiego 49/43,
2. ocieplenie stropodachów – w 8 budynkach:
- ul. Strzelecka 6,
 - ul. św. Antoniego 43,
 - ul. Hoża 2/4,
 - ul. Bartosza Głowackiego 39/43,
 - ul. Bartosza Głowackiego 35/37,
 - ul. Graniczna 37/39,
 - ul. Graniczna 37/39a,
 - ul. Graniczna 23.

9.3. Ograniczanie emisji substancji szkodliwych do powietrza

W latach 2009-2010 nie wykonywano żadnych poważniejszych modernizacji źródła, które miałyby znaczący wpływ na zmniejszenie emisji pyłów czy gazów do powietrza.

Jedynie **Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przodownik”** wykonała następujące roboty:

w 2009 roku:

- w osiedlu Obrońców Tomaszowa Maz. z 1939 r. dokonano wymiany około 600 mb sieci ciepłowniczej kanałowej na sieć ciepłowniczą preizolowaną, co pozwoliło zmniejszyć straty ciepła na przesyśle.

w 2010 roku:

- w kotłowni osiedlowej przy ul. Zawadzkiej dokonano wymiany przednich ekranów w komorze paleniskowej kotła (WR-5) nr 2 oraz dokonano wymiany całej części ciśnieniowej kotła (WR-5) nr 1,
- w osiedlu Obrońców Tomaszowa Maz. z 1939 r. dokonano regulacji sieci ciepłowniczej poprzez zastosowanie regulatorów różnicy ciśnień i przepływu w węzłach ciepłowniczych oraz wyposażono pompy obiegowe oraz wentylatory ciągu i podmuchu w falowniki, co pozwoliło zmniejszyć zużycie energii elektrycznej,
- w kotłowni osiedlowej przy ul. Zawadzkiej wykonano modernizację instalacji odpylania spalin za każdym z czterech zainstalowanych kotłów (WR-5), polegającą na demontażu dotychczasowej jednostopniowej instalacji składającej się z baterii cyklonów o sprawności odpylania 89% i zastąpieniu jej instalacją dwustopniową składającą się z multicyklonów przelotowych o sprawności 50% oraz baterii cyklonów o sprawności 94%, osiągając w ten

sposób sprawność dwustopniowego układu odpylania za każdym z kotłów na poziomie 97%,

- wykonano nową oraz naprawiono dotychczasową izolację termiczną sieci i przyłączy ciepłych.

9.4. Długości wybudowanych i zmodernizowanych odcinków sieci ciepłowniczej i przyłączy

Zgodnie z informacjami uzyskanymi z Zakładu Gospodarki Ciepłowniczej w Tomaszowie Maz. Sp. z o.o. w 2010 wybudowano około 131 m sieci ciepłowniczej (2xDN80) .

Ilości i długości przyłączy do sieci ciepłowniczej wybudowanych w latach 2009-2010 przedstawiono w poniższej tabeli

Lp.	w 2009 roku	
	Przyłączany budynek	Długość przyłącza /mb/
1	ul. św. Antoniego 18	55,0
2	ul. Perłowa 18	15,0
3	ul. Turkusowa 4	22,5
4	ul. Turkusowa 12	13,5
5	ul. Bursztynowa 70	8,5
6	ul. Bursztynowa 72	14,2
7	ul. Mościckiego 38	49,0
Razem		177,7

Lp.	w 2010 roku	
	Przyłączany budynek	Długość przyłącza /mb/
1	ul. Nowowiejska 20 bl.1	121,0
2	ul. Nowowiejska 20 bl.2	49,0
3	ul. O. Lange 42A	25,5
4	WAM - ul. Ogrodowa 11/13	21,0
5	TTBS - ul. Bursztynowa 82-92	76,0
6	TTBS - ul. BGW 8/12	33,0
7	TTBS - ul. Polna 25/27	7,0
8	TTB S- ul. Grunwaldzka 23/25	169,2

9	ul. Koralowa 16	12,0
10	ul. Perłowa 14	17,0
11	ul. Bohaterów 14-tej Brygady 22 wymiana przyłącza na preizolowane	8,0
12	ul. Bohaterów 14-tej Brygady 24 wymiana przyłącza na preizolowane	17,5
Razem		556,2

9.5. Długości wybudowanych i zmodernizowanych odcinków sieci gazowniczej i przyłączy

Ograniczeniu emisji sprzyja również rozbudowa sieci gazowej na terenie miasta.

Długości sieci gazowej i przyłączy do tej sieci wybudowanych i zmodernizowanych w latach 2009 i 2010 przedstawia poniższa tabela.

ROK	<i>Długość wybudowanych odcinków sieci gazowej /m/</i>		<i>Długość zmodernizowanych odcinków sieci gazowej /m/</i>	
	niskie ciśnienie	średnie ciśnienie	niskie ciśnienie	średnie ciśnienie
2009	72,00	0,00	0,00	0,00
2010	253,36	4 886,98	0,00	1 193,00

ROK	<i>Wybudowane przyłącza gazowe</i>				<i>Zmodernizowane przyłącza gazowe</i>			
	niskie ciśnienie		średnie ciśnienie		niskie ciśnienie		średnie ciśnienie	
	długość /m/	ilość /szt./	długość /m/	ilość /szt./	długość /m/	ilość /szt./	długość /m/	ilość /szt./
2009	92,12	9	275,81	11	0,00	0	0,00	0
2010	117,36	13	630,70	42	0,00	0	0,00	0

9.6. Wyniki pomiarów stężeń SO₂ i NO₂

Od 2006 roku w Tomaszowie prowadzone są pomiary stężeń SO₂ i NO₂. Badania prowadzi Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska Delegatura w Piotrkowie Trybunalskim. Badania prowadzone są metodą pasywnego poboru prób i odnotowywane każdego miesiąca w 5 punktach w 2009 roku i w 6 punktach w 2010 roku zlokalizowanych na terenie miasta. Wyniki badań przedstawiają poniższe tabele.

w 2009 roku:

Lokalizacja punktu pomiarowego	SO ²												Śr/rok
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
ul. św. Antoniego 14	40,6	42,0	25,6	14,8	9,2	3,5	2,1	3,5	3,0	4,2	13,7	18,4	15,1
ul. Warszawska 20/22	77,6	45,1	28,1	23,9	10,3	7,1	2,1	2,1	2,6	9,7	21,8	33,2	22,0
ul. Zagajnikowa 4/6	46,4	45,8	23,6	25,1	8,2	5,3	2,1	2,4	2,8	4,8	15,7	12,1	16,2
ul. Jagiellońska 14	60,8	52,5	27,0	19,2	9,5	-	2,5	5,6	3,9	6,9	19,5	28,9	21,5
ul. Literacka / ul. Niebrowska	35,7	37,3	17,0	14,0	10,4	5,6	2,3	3,2	2,7	13,5	9,7	13,7	13,8

Lokalizacja punktu pomiarowego	NO ²												Śr/rok
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
ul. św. Antoniego 14	62,9	50,7	46,5	34,1	35,7	40,4	30,4	38,3	52,1	44,7	48,9	47,4	44,3
ul. Warszawska 20/22	60,7	52,1	39,8	35,6	34,7	33,8	24,5	28,3	32,0	30,4	41,1	44,4	38,1
ul. Zagajnikowa 4/6	35,6	28,3	22,2	17,1	14,6	12,8	9,9	14,1	22,8	18,9	30,1	22,3	20,7
ul. Jagiellońska 14	43,6	27,4	21,2	16,7	12,1	-	8,3	11,5	18,3	18,4	28,1	25,3	21,0
ul. Literacka / ul. Niebrowska	40,5	25,9	21,5	16,3	14,8	13,9	9,5	14,4	21,7	15,7	28,0	25,9	20,7

w 2010 roku:

Lokalizacja punktu pomiarowego	SO ²												Śr/rok
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
ul. św. Antoniego 14	25,5	34,1	14,5	5,3	2,2	2,9	3,5	2,9	2,1	7,4	11,7	35,8	12,3
ul. Warszawska 20/22	40,0	50,5	21,7	7,7	2,7	2,3	3,5	2,6	2,3	15,7	20,9	57,8	19,0
ul. Spalska	10,1	20,4	4,7	3,7	2,1	3,6	3,7	2,4	2,4	3,8	4,1	9,4	5,9
ul. Piaskowa 103	27,4	50,0	12,7	4,8	3,4	4,3	3,5	3,0	2,2	8,3	10,8	29,5	13,3
ul. Ujezdźka 12	23,9	35,0	10,3	5,8	2,1	2,3	3,8	2,8	2,1	7,0	11,0	26,3	11,0
ul. Literacka / ul. Niebrowska	20,4	27,0	8,7	7,3	2,8	3,4	3,5	2,3	2,1	4,3	10,4	30,6	10,2

Lokalizacja punktu pomiarowego	NO ²												Śr/rok
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
ul. św. Antoniego 14	32,2	35,3	28,4	25,4	29,1	20,4	28,8	18,1	28,1	33,7	40,1	52,7	31,0
ul. Warszawska 20/22	44,1	55,6	29,4	34,2	33,7	26,2	37,0	28,5	36,0	37,6	43,4	68,7	39,5
ul. Spalska	20,9	26,3	17,0	16,0	15,9	13,5	18,6	14,3	20,0	19,9	26,7	32,0	20,1
ul. Piaskowa 103	19,7	27,4	18,9	13,7	15,1	12,5	13,9	9,1	16,4	19,5	27,8	40,0	19,5
ul. Ujezdźka 12	33,8	48,0	27,2	28,5	32,7	24,0	30,1	23,6	34,0	39,8	47,5	53,6	35,2
ul. Literacka / ul. Niebrowska	20,3	27,6	22,2	15,5	16,3	13,9	16,0	11,6	17,5	17,8	30,0	40,4	20,8

W mieście Tomaszowie Mazowieckim notuje się powolną poprawę stanu jakości powietrza atmosferycznego. Jednak aktualny stan nie jest zadowalający i wymaga dalszych działań naprawczych. W dalszym ciągu notuje się wysokie wskaźniki emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych. Zanieczyszczenie pochodzenia komunikacyjnego odnotowuje się wzdłuż głównych dróg krajowych wojewódzkich oraz w Tomaszowie Mazowieckim. Źródłem emisji powierzchniowej, zwłaszcza w okresie zimowym, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Jej uciążliwość jest szczególnie odczuwalna na obszarach gęstej zabudowy śródmiejskiej.

9.7. Program ochrony powietrza

Uchwałą nr LIV/1518/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 19 kwietnia 2010 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy w województwie łódzkim . Nazwa strefy: strefa piotrkowsko – radomszczańska ; Kod strefy: PL.10.05.z.06; Obszar objęty programem: powiat Tomaszowski – miasto Tomaszów Mazowiecki (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2010 r. Nr 139 poz. 1161) został przyjęty program ochrony powietrza obejmujący obszar miasta Tomaszowa Mazowieckiego. Program ten określono ze względu na stwierdzone przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10.

10. Ochrona przed hałasem

Szkodliwość hałasu dla organizmu jest uzależniona od natężenia dźwięku, jego częstotliwości i czasu trwania. Jednym z głównych źródeł jest hałas pochodzący ze środków transportu drogowego. Poprawa stanu dróg niewątpliwie wpływa na obniżenie poziomu zagrożenia ze strony tego czynnika.

W 2010 roku uchwałą nr LVIII/1583/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 29 czerwca 2010 r. w sprawie określenia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg krajowych i ekspresowych z terenu województwa łódzkiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne, tj. Przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu, określone wskaźnikiem hałasu L_{DWN} i L_N na lata 2009 – 2014.” (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2010 r. Nr 273, poz. 2259) określono program ochrony środowiska przed hałasem w odniesieniu do miasta Tomaszowa Mazowieckiego na odcinku drogi krajowej Nr 8.

Zadania polegające na remontach i budowie dróg zostały szczegółowo omówione w punkcie 9.1. niniejszego raportu.

11. Edukacja ekologiczna

11.1. Działania z zakresu edukacji ekologicznej przeprowadzone przez Wydział Inżyniera Miasta Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim

Działania z zakresu edukacji ekologicznej, jakie w latach 2009 – 2010 przeprowadził Wydział Inżyniera Miasta Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckim zostały szeroko omówione w punkcie 8 sprawozdania z realizacji Planu gospodarki odpadami dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego, które stanowi integralną część niniejszego raportu.

11.2. Działania z zakresu edukacji ekologicznej przeprowadzone przez jednostki oświatowe

W jednostkach oświatowych podległych Prezydentowi Miasta, niezależnie od działań podjętych przez Urząd Miasta, również realizowane są zadania z zakresu edukacji ekologicznej skierowane do przedszkolaków oraz uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Wszystkie jednostki uczestniczą w zbiórce zużytych baterii, kartridży, makulatury i innych surowców wtórnych.

Wszystkie jednostki co roku biorą udział w akcji „Sprzątanie Świata”, na którą wydatkowano w 2009 r. **16 964,49 zł**, a w 2010 r. **4 452,40 zł**. Uczniowie biorą również udział w organizowanej corocznie akcji „Ratujmy kasztanowce”, podczas której na jesieni zbierane są liście opadłe z kasztanowców.

W roku 2009 ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dofinansowano działania placówek oświatowych w wysokości **105 690 zł**. W 2010 r. ze środków budżetu miasta wydatkowanych na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska przekazano placówkom oświatowym na realizację zadań kwotę w wysokości **111 426,63 zł**.

Poniżej omówiono działania z zakresu edukacji ekologicznej podejmowane przez jednostki oświatowe:

Przedszkole Nr 2
w 2009 roku:
<ul style="list-style-type: none">• udział w pikniku edukacyjno – ekologicznym „Ekologiczny przekładaniec”• obchody Święta Drzewa• wycieczka do szkółki leśnej w Iłkach• realizacja projektu „Naszą Ziemię szanujemy – surowce wtórne segregujemy”• udział w zajęciach o tematyce ekologicznej• oglądanie filmów edukacyjnych o tematyce ekologicznej przesłanych przez Klub Gaja• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• zorganizowanie międzyprzedszkolnego Konkursu Piosenki – „Ekologiczna piosenka”• udział w konkursach:<ul style="list-style-type: none">- „Zabawka z odpadka”- „Coś z niczego”- „Nasi bracia mniejsi”• udział w festynie ekologicznym „Czy każde dziecko wie, że sprząta się po psie”
w 2010 roku:
<ul style="list-style-type: none">• realizacja programu ekologicznego „Zostań Kubusiuwym przyjacielem natury”• obchody Święta Drzewa• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• obchody Dnia Wody• obchody Dnia Ziemi• udział w konkursie „Instrument z odpadka”• realizacja i podsumowanie projektu „Naszą Ziemię szanujemy – surowce wtórne segregujemy”• udział w I Parkowym Biegu na Orientację „Azymut na ekologię”• konkurs na „Największego zbieracza surowców wtórnych”• udział w pikniku ekologicznym w ramach programu EKOPOZYTYWNI• realizacja projektu „Wędrówki przedszkolaka na ratunek przyrodzie”• systematyczne dokarmianie ptaków w karmnikach

Przedszkole Nr 3
w 2009 roku:
<ul style="list-style-type: none">• „Wiosna, wiosna, wiosenka” – Żegnamy zimą, witamy wiosnę – utrwalenie zmian zachodzących w przyrodzie – konkurs międzygrupowy• „Bal Wiosny” – zabawy przy muzyce i konkursy o tematyce wiosennej• Dzień Ziemi w przedszkolu – sadzenie drzewek w ogrodzie przedszkolnym

<ul style="list-style-type: none">• udział dzieci w plastycznym konkursie międzyprzedszkolnym – „Zabawka z odpadka”• „Pomagamy Ziemi codziennie” – udział dzieci w sprzątaniu świata• „Bal Jesieni” – zabawy i konkursy utrwalające wiadomości o tematyce jesiennej• „Ekologiczna piosenka” – VII Festiwal Piosenki Przedszkolnej• „Zimowa opowieść” – teatrzyk dla dzieci (pomoc zwierzętom w okresie zimy)• udział w konkursie „Nasi bracia mniejsi” realizowanym w ramach „Programu edukacyjno – ekologicznego EKOPOZYTYWNI”
w 2010 roku:
<ul style="list-style-type: none">• „O Romusiu, o Emilce i zielonej koniczynie” – teatrzyk dla dzieci poruszający zagadnienia ekologiczne• „Żegnaj zimo – witaj wiosno” – uroczystość przedszkolna na powitanie wiosny• Z ekologią za pan brat – uroczystość z okazji Dnia Ziemi• udział w konkursie „Instrument z odpadka”• „Bal Jesieni” – zabawa i konkursy dla dzieci o tematyce jesiennej• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• Wielka draka, czyli abecadło ostrożnego przedszkolaka – teatrzyk dla dzieci – ekologiczne abecadło w rytmie hip – hop, właściwe zachowanie się w lesie• zbiórka artykułów dla zwierząt z tomaszowskiego schroniska

Przedszkole Nr 7
w latach 2009 – 2010:
<ul style="list-style-type: none">• obchody Dnia Ziemi• „Tydzień Ochrony Środowiska”• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• zbiórka zużytych baterii• urządzenie kącika przyrody w przedszkolu - hodowanie kwiatów, roślin• doposażenie ogrodu przedszkolnego w nowe rośliny, krzewy• udział w programie ekologicznym „Jestem Kubusiowym Przyjacielem Natury”• obchody pierwszego dnia wiosny w Spale• przedstawienia teatralne związane z ochroną przyrody: „O Romusiu, o Emilce i zielonej koniczynie”, „Baśń ekologiczna”, „Żuczek”, „Jaki piękny świat”, „Ekołudki”, „Srocza Adela”• bal z okazji wiosny, bal z okazji jesieni• budowanie karmników dla ptaków – akcja „Pomagamy ptakom w przedszkolnym ogrodzie”• konkursy plastyczne: „Oszczędzamy energię”, „Jestem Kubusiowym Przyjacielem Natury”, „Zabawka z odpadka”, „Instrument z odpadka”• konkurs na wierszyk lub piosenkę „Jestem Kubusiowym Przyjacielem Natury”• zdrowa energia – Dzień Warzyw, Owoców, Soków

- poznajemy polskie rośliny i zwierzęta – zajęcia w rezerwacie „Niebieskie Źródła”, w lesie, w parku i ogrodzie przedszkolnym

Przedszkole Nr 8

w 2009 roku:

- zbiórka surowców wtórnych – tonery, kartridże; współpraca z Przedsiębiorstwem „Technika” z Gliwic
- udział w ogólnopolskiej akcji „Komputery za tonery”, nawiązanie współpracy z rodzicami pracującymi w firmach, które systematycznie dostarczają zużyte kartridże
- udział w ogólnopolskim programie punktowym Organizacji Odzysku „REBA – zbiórka baterii
- organizacja konkursu wewnątrz przedszkolnego na „Mistrza w zbieraniu makulatury”
- współpraca z Klubem Gaja
- realizacja programów ekologicznych
- spotkanie z leśniczym z okazji Święta Drzewa i „ Pomagamy zwierzętom przetrwać zimą”
- spotkanie z przedstawicielem Zakładów Wodociągów i Kanalizacji SP. z o. o. Łódź z okazji „Święta wody”
- zbiórka karmy dla schroniska dla zwierząt
- spotkanie z wędkarzem w ramach programu „ Pomagamy zwierzętom”
- organizacja uroczystości z okazji „Dnia Ziemi” z występem pracowników z przedstawieniem „ Ekologia na wesoło”
- organizacja konkursu ekologiczno – plastycznego „Zabawka z odpadka”
- udział w konkursie piosenki ekologicznej”
- wewnątrzprzedszkolny konkurs „ Najpiękniejszy karmnik”
- organizacja wycieczek :
 - Osada Edukacyjna w Kole
 - Nadleśnictwo Smardzewice
 - „Szkółka leśna”
 - „ Izba Edukacyjna -Nadleśnictwo Smardzewice’

w 2010 roku:

- zbiórka surowców wtórnych – tonery, kartridże; współpraca z Przedsiębiorstwem „Technika” z Gliwic
- udział w ogólnopolskiej akcji „Komputery za tonery”, nawiązanie współpracy z rodzicami pracującymi w firmach, które systematycznie dostarczają zużyte kartridże
- udział w ogólnopolskim programie punktowym Organizacji Odzysku „REBA – zbiórka baterii
- organizacja konkursu wewnątrz przedszkolnego na „Mistrza w zbieraniu makulatury”
- współpraca z Klubem Gaja

- realizacja programów ekologicznych:
 - „Dziesięć sposobów jak oszczędzać wodę”
 - „Zwierzę nie jest rzeczą”
 - „O co drzewo prosi człowieka”
 - „Dlaczego zbieramy zużyte baterie”
 - „Jak dokarmiać ptaki”
 - „Dlaczego sprzątamy po swoim psie”
- organizacja konkursu ekologiczno – plastycznego „Instrument z odpadka”
- organizacja wycieczek :
 - „Przygoda w Stumilowym Lesie”
 - „Izba Edukacyjna Nadleśnictwo Smardzewice”
 - „Świat przygód” - Łagiewniki koło Łodzi
- udział w I Biegu Parkowym na Orientację „ Azymut na ekologię”
- udział w pikniku „EKOPOZYTYWNI w dniu 01.06.2010 r. połączonym ze zbiórką surowców wtórnych – zbiórka opakowań szklanych
- piknik ekologiczny w ogrodzie przedszkolnym

Przedszkole Nr 9

w 2009 roku:

- segregacja śmieci w przedszkolu
- zbiórka zużytych baterii
- udział w konkursach: „Zabawka z odpadka” i „Zbiórka opakowań szklanych”
- wykorzystywanie do różnych zajęć plastikowych butelek i gazet
- udział w akcjach: „Sprzątanie Świata”, „Pole Nadziei”, „Góra Grosza”, „Ratujmy kasztanowce”
- poznanie znaczenia wody w życiu człowieka, zwierząt i roślin, (istota jej oszczędzania i konieczność dbania o jej czystość) - zabawy badawcze oraz eksperymenty
- poznanie bezpiecznego korzystanie z urządzeń zasilanych energią elektryczną (różne źródła energii)
- promowanie zdrowego stylu życia:
 - ekologiczne podróżowanie – „samochody na wakacje”
 - zdrowa żywność: wykonywanie szaszłyków i koreczków owocowych
- „Parapetowy ogródek” - poznanie wartości odżywczych
- spacer do pobliskiego lasu i parku, obserwowanie roślin, poznawanie nazw drzew , zwierząt i ptaków
- poznanie zwyczajów i wyglądu ptaków na podstawie literatury z wykorzystaniem inscenizacji, sylwet, teatrzyku
- opieka nad zwierzętami – literatura „Przyjaźń ze schroniska”, „Reksio i kocięta”
- cykl rozwojowy motyla na podstawie literatury
- cykl rozwojowy żaby

- zwyczaje ślimaków „Zawsze z domem ruszam w drogę”
- dbanie o otoczenie wokół przedszkola
- Ekologiczny Dzień Dziecka na Muszli (Program EKOPOZYTYWNI)
- zabawy badawcze:
 - dlaczego nie wszystkie drzewa tracą liście
 - co kryje w sobie ziemniak
 - zabawy z wiatrem
 - jak powstają chmury i deszcz

w 2010 roku:

- segregacja śmieci w przedszkolu
- zbiórka zużytych baterii
- udział w konkursach „Instrument muzyczny z odpadka”, „Zbiórka opakowań szklanych”, „Opieka nad zwierzętami”, „Pij mleko”
- wykorzystywanie do różnych zajęć, (między innymi do ćwiczeń gimnastycznych), plastikowych butelek i gazet
- udział w akcjach udział w akcjach: „Sprzątanie Świata”, „Pole Nadziei”, „Góra Grosza”
- poznanie znaczenia wody w życiu człowieka, zwierząt i roślin - zabawy badawcze oraz eksperymenty
- poznanie bezpiecznego korzystanie z urządzeń zasilanych energią elektryczną (różne źródła energii)
- promowanie zdrowego stylu życia, wykorzystanie literatury „Smaczne i zdrowe potrawy owocowe”
- ekologiczne podróżowanie - "samochody na wakacje"
- zdrowa żywność: wykonywanie sałatek, surówek, przetworów na zimę
- wycieczka do sklepu owocowo-warzywnego
- wycieczka do sadu – obserwacja przyrody
- "Parapetowy ogródek" - poznanie wartości odżywczych
- "Kącik kwiatowy"
- "Kącik przyrodniczy"
- założenie Wielkiej Księgi Zieleni (Zielnik-Album drzew)
- gazetka przyrodnicza
- spacer do pobliskiego lasu i parku , obserwowanie roślin, poznawanie nazw drzew , zwierząt i ptaków, poznanie owoców lasu
- przybliżenie zwyczajów ptaków – quiz „Czy to ptak czy to ssak?”
- zorganizowanie konkursu „Dekoracja z darów jesieni”
- obchody Dnia Ziemi
- wycieczka na łąkę – poznanie środowiska naturalnego roślin i zwierząt żyjących na łące
- organizacja ogrodu (sadzenie przy współudziale dzieci drzewek i krzewów ozdobnych na terenie przedszkola),

- dbanie o otoczenie wokół przedszkola
- założenie stołówki dla ptaków
- udział w programie „Kubusiowi Przyjaciele Natury”

Przedszkole Nr 10

w latach 2009 – 2010:

- wykonywanie doświadczeń pozwalających dzieciom zrozumieć przyczyny zanieczyszczenia powietrza – szukanie sposobów jego oczyszczania i ochrony
- poznanie zjawisk atmosferycznych występujących na ziemi
- zapoznanie dzieci z naturalnymi zbiornikami wody (rzeka, jezioro, morze) i znaczeniem wody dla ludzi, zwierząt i roślin
- zapoznanie dzieci z krążeniem wody w przyrodzie
- organizowanie działań dzieci pozwalających im na poznawanie niektórych przyczyn zanieczyszczenia wody oraz niebezpieczeństw płynących z używania zanieczyszczonej wody dla zdrowia ludzi zwierząt i roślin
- promowanie sposobów oszczędzania wody w przedszkolu i w domu; pełnienie dyżurów w łazience –przypominanie o ustawieniu małego strumienia wody, zakręcaniu kranu
- w czasie wycieczek do lasu poznawanie różnic w wyglądzie rośliny (drzewa iglaste i liściaste, krzewy, mchy) i w miarę możliwości obserwacja zwierząt (ptaki, wiewiórki, jeże)
- poznawanie niektórych zwierząt hodowlanych, uczenie dzieci potrzeby szanowania zwierząt i dbania o nie
- zapoznanie dzieci z wyglądem zwierząt żyjących dziko
- dokarmianie zwierząt w okresie zimy
- wykonanie budek lęgowych
- zorganizowanie akcji „Pomagamy ptakom w przedszkolnym ogrodzie”
- prowadzenie doświadczalnych hodowli wzbogacających wiedzę dzieci o życiu roślin - założenie ogródka: sadzenie cebuli, pietruszki, rzeżuchy
- przeprowadzenie zajęć dydaktycznych o zdrowej żywności; zorganizowanie wycieczki do sklepu spożywczego - poszukiwanie zdrowych produktów żywnościowych; wybieranie opakowań ze znakiem recyklingu; promowanie używania toreb na zakupy wykonanych z materiału - wielokrotnego użytku
- prowadzenie zajęć dydaktycznych na temat wykorzystania energii elektrycznej w gospodarstwie domowym - pokazanie dzieciom licznika mierzącego pobór energii w przedszkolu; promowanie oszczędzania energii w domu i przedszkolu
- udział w obchodach Dnia Ziemi oraz Tygodnia Ochrony Środowiska
- przygotowanie przedstawienia dla dzieci, w których aktorami są pracownicy przedszkola
- udział w akcji „Sprzątanie Świata”
- hodowanie kwiatów i roślin w kąciakach przyrody
- hodowla patyczaka i sezonowo dżdżownic
- korzystanie z pojemników do segregacji odpadów

- zbiórki: makulatury, baterii i puszek
- wykorzystywanie odpadów do prac technicznych
- sprzątanie placu przedszkolnego i terenu wokół przedszkola – pobliski las
- doposażanie ogródka przedszkolnego w nowe rośliny ozdobne oraz krzewy
- zajęcia z leśnikiem ze Smardzewic
- udział w konkursach
- sadzenie nasion drzew iglastych i liściastych w kąci przyrody – przesadzanie roślinek do gleby w środowisku naturalnym
- przetwarzanie makulatury na papier czerpany
- współpraca z Nadleśnictwem w Smardzewicach
- udział w programie ekologicznym „Jestem Kubusiowym Przyjacielem Natury”
- organizacja przedszkolnego festynu ekologicznego z okazji Święta Ziemi podczas którego odbył się pokaz mody ekologicznej
- udział w:
 - olimpiadzie ekologicznej pt. „Ekoludek i jego planeta”
 - konkursie „Zabawka z odpadka”
 - konkursie „Instrument z odpadka”

Przedszkole Nr 11

w 2009 roku:

- realizacja programu ekologiczno-przyrodniczego „Mali ekolodzy”
- zorganizowanie w przedszkolu konkursu plastycznego
- zorganizowanie konkursu wiedzy podsumowującego program
- „Tropiciele przyrody” – wycieczki do lasu
- obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie, uwrażliwianie na właściwe zachowania w lesie
- udział w akcji „Sprzątanie Świata”
- zbiórka makulatury
- zbiórka zużytych baterii
- obchody w przedszkolu „Święta drzewa”, zasadzenie w ogrodzie drzewek otrzymanych z nadleśnictwa, inscenizacja w wykonaniu dzieci „Jak zachować się w lesie”
- obchody „Święta drzewa” – spotkanie z leśniczym w przedszkolu
- podjęcie współpracy z Klubem Gaja
- realizacja treści programowych wymaganych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego w obszarze edukacji ekologicznej w ciągu całego roku

w 2010 roku:

- udział w akcji „Sprzątanie Świata”
- obchody „Święta Drzewa”

- zbiórka zużytych baterii
- udział w programie edukacyjnym „Czyste powietrze wokół nas”
- festyn z okazji „Dnia Ziemi”, inscenizacja w wykonaniu dzieci „Mali ekolodzy”
- udział w konkursie ekologicznym „Przyjaciele Ziemi”
- spotkania z leśnikami, pogadanki z dziećmi na tematy przyrodnicze
udział w ogólnopolskim programie „Kubusiowi Przyjaciele Natury”
- „Dzień wiosny” - festyn dla dzieci
- współpraca z Klubem Gaja

Przedszkole Nr 14

w 2009 roku:

- teatrzyk w wykonaniu aktorów „Jak Agatka nauczyła się sprzątać”
- kącki przyrody w salach dzieci
- spotkanie z muzyką „Nadchodzi wiosna”
- „Pierwszy dzień wiosny” - powitanie wiosny zabawy w terenie
- spotkanie z leśnikiem
- „Ekologia, ekologia” – udział dzieci w ekologicznym festynie, występy dzieci w Parku Miejskim, obejrzenie bajki „Historia zaginionego papierka”
- „Wielkie sprzątanie” – porządkowanie terenu wokół przedszkola
- „Dzień Ziemi” – krótkie prezentacje i sadzenie drzewek w ogrodzie przedszkolnym
- „Ekologiczny piknik z okazji Dnia Dziecka” – występy na muszli
- „Sprzątanie Świata”
- przedszkolny Dzień Drzewa – uroczystość
- „Ratujmy kasztanowce”
- udział w konkursie „Zabawka z odpadka”
- „Co jesienią słychać w lesie?” - wycieczka dzieci do lasu
- udział w konkursie „Ekologiczna piosenka”
- zbiórka makulatury
- zbiórka baterii
- udział w I edycji programu edukacyjnego „Czyste powietrze wokół nas”

w 2010 roku:

- kącki przyrody w salach dzieci
- „Zimowe dokarmianie zwierząt” – wizyta w lesie, przekazanie pokarmu do paśnika
- „Witaj wiosenko” – program artystyczny w wykonaniu dzieci
- „Ziemio bądź piękna i przyjazna” – konkurs z wiedzy o środowisku dla dzieci z naszej placówki
- II edycja programu profilaktycznego „Czyste powietrze”
- zbiórka: baterii i puszek aluminiowych

- „Czy wiesz co jesz?” – spotkanie z muzyką
- „Ekologiczny patrol w lesie i na łące”
- „Sprzątanie Świata”
- „Ratujmy kasztanowce”
- udział w konkursie „Instrument z odpadka”
- „Dzień marchewki”
- udział w ogólnopolskim programie organizowanym przez firmę Tymbark – „Kubusiowi przyjaciele natury”
- zdrowa energia - dzień warzyw, owoców i soków
- ankieta „ekologiczna” dla rodziców

Przedszkole Nr 16

w 2009 roku:

- spotkanie z leśniczym w przedszkolu, sadzenie drzew jarzębin na terenie ogrodu przedszkolnego
- wycieczki przyrodnicze do lasu jesienią
- wycieczka do rezerwatu żubrów, zajęcie dydaktyczne w izbie edukacyjnej w Smardzewicach
- udział w akcji „Czyste powietrze” we współdziałaniu z Sanepidem
- udział w akcji „Sprzątanie Świata”
- udział w akcji „Ratujmy kasztanowce”
- zbiórka zużytych baterii
- segregowanie śmieci na terenie placówki
- zajęcia otwarte dla rodziców „Zdrowe odżywianie”
- akcja wewnętrzna dla dzieci - Dzień zielony
- udział w konkursie: „Zabawka z odpadka”
- przedstawienie teatralne o tematyce ekologicznej „Strach na wróble”

w 2010 roku:

- spotkanie z leśniczym w leśniczówce w Spale, sadzenie świerków na terenie szkółki leśnej
- wycieczki przyrodnicze do lasu jesienią, grzybobranie
- wycieczka do rezerwatu żubrów, zajęcie dydaktyczne w izbie edukacyjnej w Smardzewicach
- udział w akcji „Czyste powietrze” we współdziałaniu z Sanepidem
- udział w akcji „Sprzątanie Świata”
- udział w akcji „Ratujmy kasztanowce”
- zbiórka zużytych baterii
- segregowanie śmieci na terenie placówki

- zbiórka plastikowych nakrętek
- zbiórka i wywóz elektrośmieci
- Dzień marchewki
- udział w konkursie: „Instrument z odpadka”
- udział w ogólnopolskim programie Kubusiowi Przyjaciele Natury wraz z uzyskaniem Certyfikatu Przyjaciela Natury
- przedstawienie teatralne o tematyce ekologicznej „Zaczarowany las”

Przedszkole Nr 17

w 2009 roku:

- udział w akcji „Sprzątanie Świata”
- obchody Dnia Ziemi – program artystyczny o tematyce ekologicznej połączony z sadzeniem drzewek
- realizacja programu „Czyste powietrze wokół nas”
- udział w konkursie piosenki „Ekologiczna Piosenka”
- udział w konkursie „Zabawka z odpadka”
- udział w konkursie plastycznym „Nasi bracia najmniejsi”
- „Ekopozytywni” – zbiórka opakowań szklanych
- sadzenie żonkili w ogrodzie przedszkolnym w ramach działań Klubu Żonkila,

w 2010 roku:

- udział w akcji „Sprzątanie Świata”
- udział w akcji „Ratujmy kasztanowce”
- obchody Dnia Ziemi - program artystyczny o tematyce ekologicznej połączony z sadzeniem drzewek
- realizacja programu „Czyste powietrze wokół nas”
- udział w konkursie „Instrument z odpadka”
- „Ekopozytywni” – zbiórka opakowań szklanych
- sadzenie żonkili w ogrodzie przedszkolnym w ramach działań Klubu Żonkila
- zbiórka zużytych baterii
- urządzenie i wyposażenie ogrodu przedszkolnego do potrzeb dzieci

Przedszkole Nr 19

w latach 2009 – 2010:

- udział w „Dniu Ziemi”
- udział w zbiórce opakowań szklanych – EKOPOZYTYWNI
- udział w akcji „Sprzątanie świata”

- organizowanie kąpek przyrody
- udział w akcji „Ratujmy kasztanowce”
- „Czyste Powietrze Wokół Nas” - realizacja programu antytytoniowego we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Tomaszowie Maz.
- udział w konkursie ekologicznym organizowanym przez Buliba.pl
- organizowanie pomocy dla zwierząt ze schroniska w ramach akcji:
 - „Karma dla psiaka biedaka”
 - „Pełna miska dla schroniska”

Przedszkole Nr 20

w 2009 roku:

- zbiórka karmy, koców dla zwierząt i pieniędzy na szczepionki
- dokarmianie ptaków - wystawienie karmników na ogród przedszkolny i regularne wysypywanie ziaren zbóż
- obchody pierwszego dnia wiosny:
 - inscenizacja pt. „Pożegnanie Marzanny” – zwrócenie uwagi na zmiany zachodzące w życiu roślin i zwierząt
 - rozumienie konieczności niezanieczyszczania środowiska przyrodniczego, np. wód
 - bal Wiosny – gry, zabawy, konkursy o tematyce ekologicznej
- obchody Dnia Ziemi:
 - inscenizacja pt. „Spotkanie z niezapominajkową wróżką” – ochrona wiosennych kwiatów
 - ekologiczny happening wokół przedszkola
 - wręczenie mieszkańcom osiedla i rodzicom ulotek z „Kodeksem ekologa”, przygotowanych wspólnie z dziećmi
- udział w I Międzyprzedszkolnym Przeglądzie Wiedzy Ekologicznej pod hasłem „Moja ziemia – czysty świat”,
- udział w konkursie plastycznym „Ekoludek i jego planeta”
- Dzień Ziemi „Z Ośrodkiem Kultury TKACZ”:
 - przedstawienie przygotowane przez dzieci z Domu Kultury TKACZ
 - występ grupy 6-latków z naszego przedszkola, udział w konkursach
 - sadzenie otrzymanych drzewek i sadzonek kwiatów w ogrodzie przedszkolnym
- zbiórka baterii – udział w Ogólnopolskim Programie Punktowym Organizacji Odzysku Reba w Warszawie
- zajęcia otwarte dla rodziców – „W zieleni łąka majowa”
- udział w konkursie „Instrument z odpadka”
- wycieczki do Rezerwatu Niebieskie Źródła, nad rzekę Pilicę, do lasu, parków - obserwowanie roślin i zwierząt w wyżej wymienionych środowiskach przyrodniczych
- udział w akcji „Sprzątanie Świata”
- „Optymistyczny Bal Jesieni” – gry, zabawy, konkursy o tematyce jesiennej

<ul style="list-style-type: none">• Święto Drzewa – spotkanie z leśniczym, sadzenie drzew w ogrodzie przedszkolnym• udział w akcji „Ratujmy konie” ogłoszonej przez Klub Gaja (gromadzenie puszek)• udział w akcji „Ratujmy kasztanowce”• udział w akcji „Poła nadziei” – sadzenie cebulek żonkili w ogrodzie przedszkolnym• cykl zajęć poświęconych przygotowaniu się roślin i zwierząt do zimy• dokarmianie ptaków w okresie zimy
w 2010 roku:
<ul style="list-style-type: none">• udział w Programie Edukacji Antynikotynowej pt.: „Czyste powietrze wokół nas” -cykl zajęć poświęconych dbaniu o czystość środowiska przyrodniczego• organizacja konkursu „Najciekawszą pracę z nieużytków”• „Dzień zielonych” – konkursy, zabawy, piosenki• obchody Dnia Ziemi• udział w konkursie plastycznym pt. „Żonkil nadziei”• Święto Niezapominajki• Święto przyrody i promowania jej walorów, przypomnienie o ochronie środowiska, sadzenie niezapominajek i innych kwiatów w ogrodzie przedszkolnym• Przedstawienie inscenizacji pt. „Spotkanie na leśnej polanie” dla uczestników Międzyprzedszkolnego Konkursu Recytatorskiego• podsumowanie realizacji Przedszkolnego Programu Edukacji Antynikotynowej pt. „Czyste powietrze wokół nas”• udział w pikniku ekologicznym EKOPOZYTYWNI - zbiórka szkła• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• Bal Jesieni – gry, zabawy i konkursy o tematyce ekologicznej• spotkanie z pracownikami Urzędu Miasta, wysłuchanie historii powstania Rezerwatu Niebieskie Źródła• udział w akcji „Ratujmy kasztanowce” – zbieranie opadłych liści w celu ochrony przed szkodnikami, cykle zajęć ekologicznych• Święto Drzewa – sadzenie drzewek w przedszkolnym ogrodzie• kontynuacja akcji „Ratujmy konie” ogłoszonej przez Klub Gaja (gromadzenie puszek)• kontynuacja akcji „Poła nadziei” – sadzenie cebulek żonkili w ogrodzie przedszkolnym• przystąpienie do realizacji programu „Kubusiowi Przyjaciele Natury”• Święto marchewki – propagowanie zdrowego stylu życia• Jesienny Koncert Życzeń – pożegnanie jesieni• konkurs „Pomagam ptakom przetrwać zimę” - wykonanie karmników przez dzieci i ich rodziców

Szkoła Podstawowa Nr 7

w latach 2009 – 2010:

- udział w akcji „Sprzątanie Świata

- udział w konkursach:
 - „Konkurs Wiedzy Ekologicznej”
 - „Cuda z odzysku”
 - „Moda z odzysku”
- zbiórka zużytych baterii (każdego roku ok. 10 kg)
- udział w zbiórkach surowców wtórnych w ramach programu EKOPOZYTYWNI

Szkoła Podstawowa Nr 12

w 2009 roku:

- udział w akcji „Sprzątanie Świata”- porządkowanie terenu przydzielonego Szkole Podstawowej nr 12
- udział w akcji „Sprzątanie Świata” – rajd pieszy „Sprzątanie Świata – Polski 2009” w Piotrkowie Tryb. - sprzątanie Lasu Wolborskiego
- udział w akcji „Ratujmy kasztanowce”,
- obchody „Dni Ziemi”:
 - przejście ulicami miasta z transparentami głoszącymi hasła dotyczące ochrony przyrody
 - happening połączony z przedstawieniem o tematyce ekologicznej
- udział w konkursie „Ożywić Pola”:
 - spotkanie z redaktorem miesięcznika „Łowiec Polski” z p. Mirosławem Głogowskim
 - nawiązanie współpracy z Kołem Łowieckim 39 „Błękitne Źródła” z p. Witoldem Gachem
 - zbieranie żołądki i przekazanie myśliwym
- współpraca z Nadleśnictwem w Smardzewicach w ramach konkursu „Czysty Las”
- przekazanie budek lęgowych leśniczemu p. Marianowi Mencfelowi
- wycieczki: na Niebieskie Źródła oraz do Spalskiego Parku Krajobrazowego - zapoznanie dzieci z przyrodą okolic naszego miasta
- rajd pieszy „Błękitną Wstęgą Pilicy” – odwiedzenie obszarów „Natury 2000” (rezerwat przyrody „Niebieskie Źródła”, „Dolina Pilicy”)
- propagowanie wiedzy przyrodniczej podczas spotkania w muzeum „Flora i fauna okolic naszego miasta”
- udział w rajdach organizowanych na terenie Piotrkowa Tryb. - „Sprzątanie Świata”, „Rajd Prażonego Ziemniaka”- poznanie flory i fauny lasów na tym terenie
- wykonanie plakatów „Dbamy o zwierzęta zimą” i umieszczenie ich na korytarzu szkolnym,
- zbiórka zużytych baterii w ramach akcji „Zbierając baterie – chronimy środowisko” dla Organizacji Odzysku „Reba” w Warszawie
- zbiórka opakowań szklanych realizowana w ramach programu edukacyjno - ekologicznego „EKOPOZYTYWNI”
- zbiórka zużytych telefonów komórkowych w ramach organizowanej przez Green World i Fundację Partnerstwo dla Środowiska

- konkurs plastyczny na logo akcji ekologicznej przeprowadzony w ramach programu edukacyjno – ekologicznego „EKOPOZYTYWNI”
- konkurs na hasło akcji ekologicznej przeprowadzony w ramach programu edukacyjno – ekologicznego „EKOPOZYTYWNI”
- konkurs plastyczny „Nasi bracia mniejsi” przeprowadzony w ramach programu edukacyjno – ekologicznego „EKOPOZYTYWNI”
- konkurs plastyczno-literacki „Marzenia Burka z Podwórka”
- rola stacji meteorologicznych w prognozowaniu trudnych sytuacji meteorologiczno-hydrologicznych – Zwiedzanie Stacji Meteorologicznej w Sulejowie
- akcja dokarmiania zwierząt w okresie zimy:
 - Rajd „Puchowy Śniegu Tren” w Piotrkowie Tryb. - złożenie przyniesionych pokarmów w mateczniku leśnym
 - wykonanie karmników i budek lęgowych dla ptaków i przekazanie ich leśnikom
 - zbieranie żołądzi i przekazanie ich Kołu Łowieckiemu „Błękitne Źródła”
 - wycieczka „Bobrowym Śladem”, dokarmianie zwierzyny leśnej i ptactwa wodnego,
- rozpoznawanie tropów zwierząt,
- lekcja muzealna „Fauna Środkowego Nadpilicza”,
- rajd pieszy „Błękitną Wstęgą Pilicy” – odwiedzenie obszarów „Natura 2000” (rezerwat przyrody „Niebieskie Źródła”, „Dolina Pilicy”)
- warsztaty ekologiczne w Palmiarni Łódzkiej
- zwiedzanie obszarów chronionych: Sulejowski Park Krajobrazowy, rezerwat „Jaskinia
- Raj”, Popradzki Park Krajobrazowy
- rajd pieszy „Wiosna Żaków” – porządkowanie Lasu Wolborskiego
- udział w Międzyszkolnym Konkursie „Nasze jest piękne”
- udział w konkursie „Eko – Planeta”
- szkolny całoroczny Konkurs Krajoznawczo – Ekologiczny „Cudze chwalicie - swego nie znacie”

w 2010 roku:

- wycieczka do Wiaderna:
 - przejście ścieżką ekologiczną z leśniczym z Nadleśnictwa w Smardzewicach oraz z przedstawicielami Koła Łowieckiego „Błękitne Źródła”
 - wzbogacanie wiedzy przyrodniczej oraz zwrócenie uwagi na potrzebę pomagania zwierzętom
- podejmowanie różnych działań przyrodniczo-ekologicznych w ramach konkursu „Ożywić Pola”
- udział w akcji „Sprzątanie Świata”
- rajd pieszy „Sprzątanie Świata – Polski 2010” w Piotrkowie Tryb.
- udział w akcji „Ratujmy kasztanowce”
- 40 Rajd „Prażonego Ziemniaka” - poznanie Parku Krajobrazowego w okolicach Piotrkowa Tryb.
- lekcja przyrodnicza na nowo otwartej ścieżce ekologicznej w Rezerwacie Niebieskie

Źródła

- prelekcja w pracowni komputerowej na temat „Natura 2000”
- spotkanie z leśniczym p. Marianem Mencfelem na temat dokarmiania zwierząt w lesie w czasie zimy
- wyjście do lasu z leśniczym - złożenie produktów żywnościowych zgromadzonych przez dzieci przy paśniku
- rajd pieszy „Puchowy Śniegu Tren” w Piotrkowie Tryb.
- zbiórka zużytych baterii w ramach akcji „Zbierając baterie – chronimy środowisko” dla Organizacji Odzysku „Reba” w Warszawie
- zbiórka zużytych telefonów komórkowych w ramach organizowanej przez Green World i Fundację Partnerstwo dla Środowiska
- IV Powiatowy Konkurs Wiedzy Ekologicznej „Jestem przyjacielem zwierząt i roślin”
- III Powiatowy Konkurs Plastyczny „Fauna i Flora pod ochroną”
- III Powiatowy Konkurs Plastyczny „Wiosna, ach to Ty – czyli jak żyć piękniej”
- warsztaty ekologiczne „Dzika Polska” w muzeum
- kontynuacja akcji „Ożywić Pola” – organizator miesięcznik „Łowiec Polski” – 30 uczestników:
 - „Zajac – ozdobą naszych pól” – zajęcia multimedialne
 - konkurs na „Największego Szaraczego Eksperta”
 - wyprawa w teren – Zakładanie remizy śródpolnej
- zwiedzanie obszarów chronionych: Mazurski Park Krajobrazowy, Ośrodek Hodowli Żubrów w Wolisku koło Giżycka, Ośrodek Hodowli Jeleniowatych w Kosewie
- zbiórka opakowań szklanych w ramach programu edukacyjno-ekologicznego „EKOPOZYTYWNI”
- udział w Konkursie Wiedzy Ekologicznej – organizator Wydawnictwo „Atlas”
- Konkurs „Drugie dno H₂O – czyli woda w mieście”
- całoroczny szkolny Konkurs Krajoznawczo – Ekologiczny „Cudze chwalicie – swego nie znacie”
- ogólnopolski Konkurs Krajoznawczy „Poznajemy Ojcowiznę”

Szkoła Podstawowa Nr 13

w 2009 roku:

- organizacja i przeprowadzenie III Powiatowego Konkursu Ekologicznego dla uczniów klas trzecich szkół podstawowych,
- udział w akcji Dzień Ziemi 2009,
- pięciodniowa wycieczka w Tatry, w ramach projektu ekologicznego „Dla Ziemi, dla siebie zawsze przyjacielem bądź”,
- udział w ogólnopolskim Konkursie Przyrodniczym Eko – Planeta 2009,
- organizacja zajęć matematyczno – ekologicznych dla uczniów w ramach wolontariatu,

w 2010 roku
<ul style="list-style-type: none">• Organizacja i przeprowadzenie IV Powiatowego Konkursu Ekologicznego dla uczniów klas trzecich szkół podstawowych.• koło matematyczno – ekologiczne dla uczniów klas III• koło ekologiczne dla uczniów klas III• organizacja dwudniowego wyjazdu dla uczniów w ramach programu ekologicznego do Wieliczki i Krakowa• wycieczka do Łodzi, do ZOO i Eksperymentarium,• wycieczka do Rezerwatu Niebieskie Źródła – porządkowanie lasu• udział w akcji „Sprzątanie świata”• udział w I Parkowym Biegu na Orientację „Azymut na Ekologię”

Szkoła Podstawowa Nr 14
w latach 2009 - 2010:
<ul style="list-style-type: none">• udział w konkursach:<ul style="list-style-type: none">- „Eko – Planeta”- plastyczny pt. „Moja ziemia – mój świat”- Powiatowy Konkurs Wiedzy Ekologicznej pn. „Jestem przyjacielem ziemi, zwierząt i roślin”- konkurs na najciekawsze wiersze i hasła ekologiczne- ogólnopolski konkurs organizowany przez Ministerstwo Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pn. „Wesołe śmieci”• zbiórki surowców wtórnych:<ul style="list-style-type: none">- puszek aluminiowych- baterii- makulatury- szkła,• udział w akcji „Sprzątanie Świata”• tematy realizowane w ramach kół ekologicznych realizowała niżej wymienione tematy:<ul style="list-style-type: none">- wpływ człowieka na ocieplenie klimatu- co zrobić, aby ograniczyć zanieczyszczanie atmosfery- co można zrobić, aby zmniejszyć emisję dwutlenku węgla do atmosfery- odnawialne i nieodnawialne źródła energii- wpływ urbanizacji na stan wody- w jaki sposób możemy oszczędzać wodę i energię elektryczną- katastrofy ekologiczne spowodowane działalnością człowieka - dziura ozonowa, efekt cieplarniany, kwaśne deszcze, jałowe gleby,- lokalizacja dzikich wysypisk śmieci,- recycling,- co zrobić, aby zmniejszyć ilość odpadów,

- jak postępować z odpadami niebezpiecznymi,
- jak segregować papier, szkło, metal, plastik.

Gimnazjum Nr 2

w 2009 roku:

- udział akcji „Sprzątanie Świata – Polska”,
- wykonanie gazetek ściennych o tematyce ekologicznej na korytarzu szkolnym na tematy: „Zwierzęta oczekują Twojej pomocy”, „Efekt cieplarniany”, „Jesteśmy częścią przyrody”, „W zdrowym ciele zdrowy duch”, „Tydzień Ochrony Zwierząt”, „Sprzątanie Świata – Polska 2009”, „Pomagamy zwierzętom przetrwać zimę”, „Segregujemy odpady”, „Dzień Ziemi”, „Trzymaj formę”, „Palenie papierosów to zło”, „Zanieczyszczenia powietrza”, „Ochrona zwierząt”
- prowadzenie 2 akcji ekologicznych: zbiórki zużytych baterii (we współpracy z Reba) i zbiórki puszek aluminiowych pod hasłem: „Puszek mniej – Ziemi lżej”
- wycieczka do oczyszczalni ścieków w Tomaszowie Maz.
- wycieczka do rezerwatu przyrody „Niebieskie Źródła” w celu poznania walorów przyrodniczych wyżej wymienionej formy ochrony przyrody
- wycieczka do elektrociepłowni
- projekcja filmu pt. „Eko echo” na temat segregacji odpadów
- udział w ogólnopolskim konkursie wiedzy ekologicznej „Eko-Planeta”

w 2010 roku:

- dokarmianie ptaków w okresie zimy
- opieka nad bezdomnymi psami, które przychodziły pod szkołę i pod domostwa
- zorganizowanie pomocy dla psów ze schroniska dla bezdomnych zwierząt
- zorganizowanie w miesiącu kwietniu Tygodnia Ekologicznego (seminarium popularnonaukowe dla uczniów palących papierosy nt: „Palenie papierosów a zdrowie człowieka”, przedstawienie ekologiczne pt.: „Czysta energia – czysta Ziemia”, debata na temat: „Efekt cieplarniany – realne zagrożenie czy wymysł klimatologów?”)
- wystawka książek i czasopism o tematyce ekologicznej
- konkurs na prezentację multimedialną na temat: „Zanieczyszczenia powietrza realnym zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego”
- udział w sztafecie ekologicznej pod hasłem „W zdrowym ciele zdrowy duch” i w Dyskusyjnym Klubie Filmowym na temat: „Globalne ocieplenie”
- pogadanki na tematy: „Dlaczego musimy zadrzewiać naszą planetę”, „Ochrona zasobów przyrody”, „Co należy robić gdy pisklę wypadnie z gniazda”
- udział w akcji pod hasłem: „Puszek mniej – Ziemi lżej”
- zbiórka zużytych baterii
- udział w ogólnopolskim konkursie wiedzy ekologicznej „Eko-Planeta”
- udział akcji „Sprzątanie Świata – Polska”

Gimnazjum Nr 6

w latach 2009 – 2010:

- udział w konkursach:
 - „W kręgu ekologii”
 - „Azymut na ekologię” – bieg na orientację
 - „Natura 2000 – skarbem regionu”
 - Wojewódzki Interdyscyplinarny Konkurs Ekologiczno-Turystyczny
 - Ogólnopolskim Konkursie Ekologicznym „EKO-PLANETA”
 - Zbiórka zużytych baterii z REBA – akcja ogólnopolska
 - „Drugie dno H₂O”
 - konkursie realizowanym w ramach programu EKOPOZYTYWNI”
 - konkursie fotograficznym „Ekologia w obiektywie”
- zbiórka surowców wtórnych,
- z okazji Dnia Ziemi przygotowanie apelu, stołu ze zdrową żywnością oraz badań laboratoryjnych czystości wody
- piknik ekologiczny – organizator MOK Tkacz

Gimnazjum Nr 7

w 2009 roku:

- realizacja projektu „W pogoni za nartnikiem”, którego celem jest zrzeszanie ludzi mieszkających nad rzeką Pilicą (młodzież w ramach tego projektu analizuje jakość zanieczyszczeń wody w rzekach naszego miasta badając ją za pomocą prostych odczynników oraz dzieli się swoimi spostrzeżeniami z rówieśnikami z innych gimnazjów biorących udział w projekcie)
- realizacja projektu „Aktywni z natury”, w którym przeprowadzono szereg lekcji z zakresu ekorozwoju dotyczących głównie ograniczenia zużycia wody i energii
- realizacja projektu autorskiego „Wykorzystywanie surowców odnawialnych i nieodnawialnych, a ochrona środowiska naturalnego”
- realizacja projektu „Świadoma energii – co mogę zrobić dla mojego środowiska” (uczniowie zebrali 16,25 kg zużytych baterii)
- udział w konkursie „Natura 2000 a turystyka”
- udział w projekcie „Mapa Natura 2000 i inne formy ochrony przyrody”
- współpraca z Ośrodkiem Działań Ekologicznych „Źródła”
- udział w konkursach o tematyce ekologicznej:
 - Wojewódzkim Konkursie Ekologiczno-Turystycznym
 - Ogólnopolskim Konkursie „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”
 - Polskim Konkursie „Arboes Vitae – ostatnia taka puszcza”
- zajęcia terenowe w Poleskim Parku Narodowym oraz na terenie rezerwatu „Niebieskie Źródła” w ramach III Rajdu „Polska Egzotyczna” oraz Rajdu po Ziemi Tomaszowskiej

w 2010 roku:
<ul style="list-style-type: none">• realizacja projektu „W pogoni za nartnikiem”, którego celem jest zrzeszanie ludzi mieszkających nad rzeką Pilicą (młodzież w ramach tego projektu analizuje jakość zanieczyszczeń wody w rzekach naszego miasta badając ją za pomocą prostych odczynników oraz dzieli się swoimi spostrzeżeniami z rówieśnikami z innych gimnazjów biorących udział w projekcie)• realizacja projektu „Aktywni z natury”, w którym przeprowadzono szereg lekcji z zakresu ekorozwoju dotyczących głównie ograniczenia zużycia wody i energii• realizacja projektu autorskiego „Wykorzystywanie surowców odnawialnych i nieodnawialnych, a ochrona środowiska naturalnego”• realizacja projektu „Świadoma energii – co mogę zrobić dla mojego środowiska”. (uczniowie zebrali 28 kg zużytych baterii)• udział w konkursach o tematyce ekologicznej:<ul style="list-style-type: none">- Wojewódzkim Konkursie Ekologiczno-Turystycznym,- Ogólnopolskim Konkursie „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”- Ogólnopolskim Konkursie „Natura 2000”- „H₂O drugie dno”,• udział w akcji „Aktywni z natury”• współpraca z klubem Gaja, organizacją społeczną zajmującą się ochroną środowiska i prawami zwierząt w Polsce• wycieczki:<ul style="list-style-type: none">- do oczyszczalni ścieków w Tomaszowie Maz.- do Stacji Ujęcia Wody w Bronisławowie- na tamę w Smardzewicach- do rezerwatu żubrów w Smardzewicach

Zespół Szkół Nr 4
w 2009 roku:
<ul style="list-style-type: none">• zbiórka 40 kg puszek aluminiowych• zbiórka 30 kg zużytych baterii
w 2010 roku:
<ul style="list-style-type: none">• zbiórka 15 kg puszek aluminiowych• zbiórka 35 kg zużytych baterii

Zespół Szkół Nr 8
w 2009 roku:
<ul style="list-style-type: none">• udział w ogólnopolskim konkursie wiedzy ekologicznej „Eko – Planeta”• happening z okazji „Dnia Ziemi”

<ul style="list-style-type: none">• udział w akcjach:<ul style="list-style-type: none">- „Sprzątanie Świata”- „Ratujmy kasztanowce”• zbiórka karmy dla zwierząt ze schroniska• pogadanki w ramach działalności szkolnego koła LOP:<ul style="list-style-type: none">- „Jak pomóc zwierzętom przetrwać zimę?”- „Piramida żywienia”• udział w konkursie organizowanym przez Dyрекcję Lasów Państwowych w Łodzi „Sprzątamy las wokół nas”• udział w szkolnym konkursie biologiczno – chemicznym „Zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb”• udział uczniów klas III w Powiatowym Konkursie Ekologicznym• udział w ogólnopolskiej akcji „Każdy uczeń wie co zrobić z ZSEE”• dożywianie ptaków w czasie zimy
w 2010 roku:
<ul style="list-style-type: none">• obejrzenie wystawy przyrodniczej „Ptaki blaskodziobe”• happening z okazji „Dnia Ziemi”• udział w akcjach:<ul style="list-style-type: none">- „Sprzątanie Świata”- „Ratujmy kasztanowce”• zbiórka karmy dla zwierząt ze schroniska• pogadanki w ramach działalności szkolnego koła LOP: „Żywność i żywienie”• udział uczniów klas III w Powiatowym Konkursie Ekologicznym• udział w konkursie Agencji Rynku Rolnego „Owoce i warzywa w szkole”• udział w ogólnopolskiej akcji „Każdy uczeń wie co zrobić z ZSEE”• udział w pikniku „Ekopozytywni” i zbiórce surowców wtórnych• udział w szkolnym konkursie biologiczno – chemicznym „Zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb”• dożywianie ptaków w czasie zimy

Zespół Szkół Gimnazjalnych

w latach 2009 – 2010:
<ul style="list-style-type: none">• podejmowano działania ekologiczne, które miały na celu uświadomienie uczniom potrzeby ochrony środowiska naturalnego i zasobów naturalnych• udział w akcjach „Sprzątanie Świata 2009” i „Sprzątanie Świata 2010” (z funduszy uzyskanych za udział w tych akcjach zakupiono rośliny doniczkowe ozdabiające korytarze szkolne i pracownię biologiczną)• udział w akcji „Ratujmy kasztanowce” (uczniowie zapoznali się z cyklem życiowym i szkodami, jakie wyrządza szrotówek kasztanowcowiaczek)

12. Podsumowanie

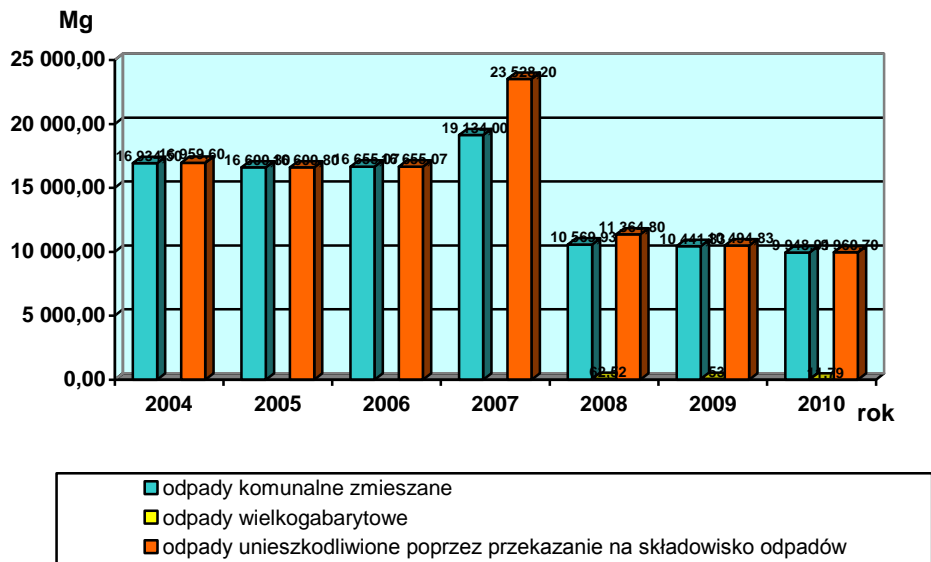
1. „Program ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego” został przyjęty uchwałą nr XXV/252/04 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 30 czerwca 2004 roku.
2. Z terenu miasta Tomaszowa Mazowieckiego zebrano następujące rodzaje i ilości odpadów komunalnych

Lp.	Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Ilość odpadów /Mg/	
			w 2009 roku	w 2010 roku
<i>Odpady komunalne zmieszane</i>				
1.	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	10 441,8300	9 948,9050
2.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	53,0000	11,7900
3.	Razem (unieszkodliwione poprzez oddanie na składowisko)		10 464,8300	9 960,6950
<i>Odpady komunalne objęte segregacją</i>				
3.	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	196,0160	115,4040
4.	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	28,6610	64,9160
5.	15 01 07	Opakowania ze szkła, w tym:		
		odebrane od mieszkańców w systemie umownym	208,8810	170,4230
		zebrane podczas pikników organizowanych w ramach programu EKOPOZYTYWNI	4,3490	2,5000
<i>Odpady niebezpieczne zebrane w:</i> <ul style="list-style-type: none"> - w Gminnym Punkcie Zbierania Odpadów Niebezpiecznych (GPZON-ie), - w punkcie zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego prowadzonym przez Firmę Handlowo–Usługową „DEREWENDA” przy ul. Warszawskiej 111 - w aptekach, - we współpracy VEOLIA Usługi dla Środowiska S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim z REBA Organizacją Odzysku S.A. 				

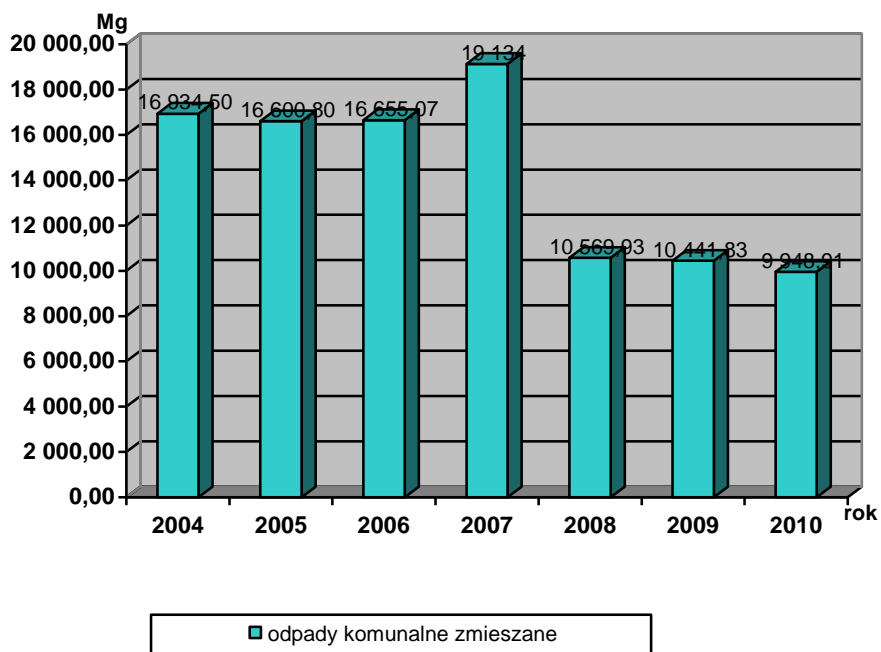
- w ramach programu EKOPOZYTYWNI				
7.	08 03 18	Zużyte wkłady z drukarek komputerowych, kserokopiarek, wkładów kompatybilnych typu lambda (zebrane w GPZON-ie)	-	0,0500
8.	15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (zebrane w GPZON-ie)	-	0,0260
9.	16 01 03	Zużyte opony, w tym:		
		zebrane w GPZON-ie	28,6500	0,0160
		zebrane w ramach programu EKOPOZYTYWNI	-	14,0000
11.	16 01 07	Filtry olejowe (zebrane w GPZON-ie)	-	0,1340
12.	16 02 13*	Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy (¹) inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12 (zebrane w GPZON-ie)	0,3740	-
13.	16 02 14	Zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13 (zebrane w GPZON-ie)	1,1968	-
14.	16 02 16	Elementy usunięte z zużytych urządzeń inne niż wymienione w 16 02 15 (zebrane w GPZON-ie)	0, 8100	0, 8000
15.	20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć, w tym:		
		zebrane w GPZON-ie	-	0,0010
		termometry rtęciowe zebrane w aptece w ramach programu EKOPOZYTYWNI	60 szt.	60 szt.

17.	20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie, w tym:		
		zebrane w GPZON-ie	-	0,0240
		zebrane we współpracy VEOLIA Usługi dla Środowiska S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim z REBA Organizacją Odzysku S.A.	1,0000	1,4420
19.	20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki (¹), w tym:		
		zebrane w GPZON-ie	2,3220	2,4220
		zebrane w ramach programu EKOPOZYTYWNI	1,0500	1,9400
		w punkcie prowadzonym przez Firmę Handlowo–Usługową „DEREWENDA” przy ul. Warszawskiej 111	105,9870	192,5120
22.	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35 (zebrane w GPZON-ie)	3,0180	2,3820
23.	20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31 – przeterminowane leki zebrane w tomaszowskich aptekach w ramach programu EKOPOZYTYWNI	0,2870	1,1280
24.	17 06 05*	Materiały konstrukcyjne zawierające azbest	6,2630	9, 3410
Razem			150,9578	226,218

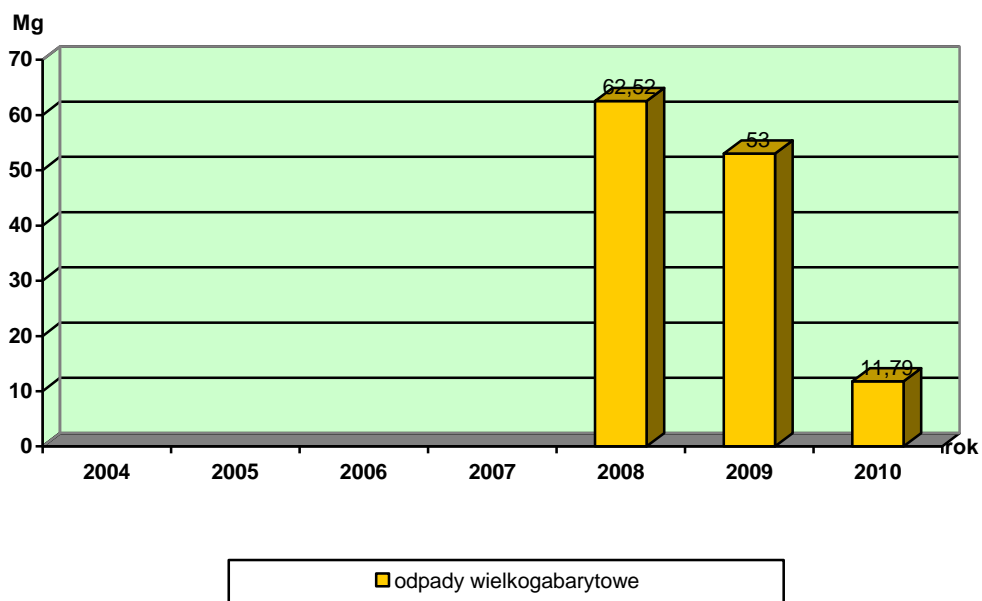
Rys. nr 1 Odpady komunalne zmieszane, odpady wielkogabarytowe oraz odpady unieszkodliwione poprzez przekazanie na składowisko

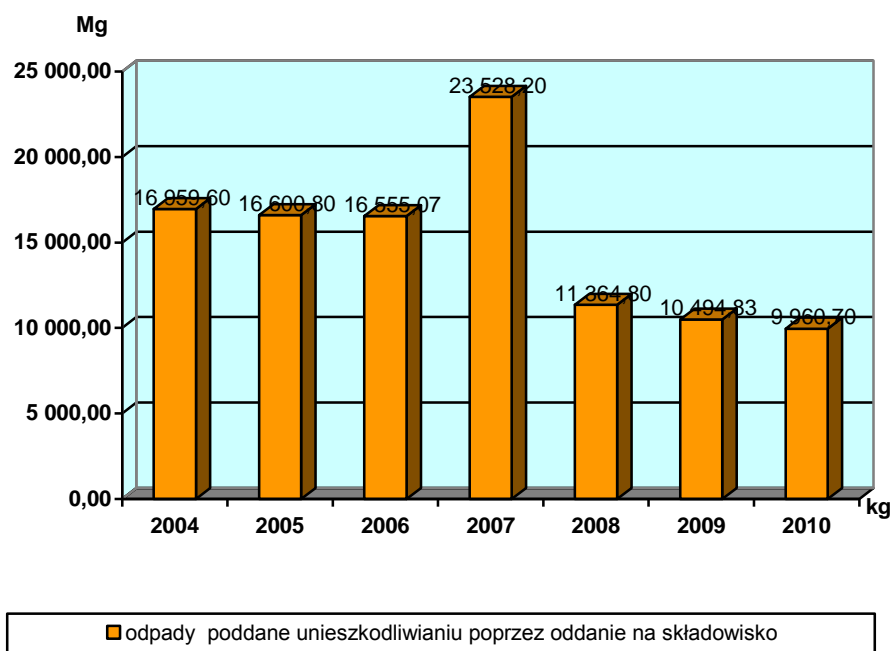
Rys. nr 2 Odpady komunalne zmieszane

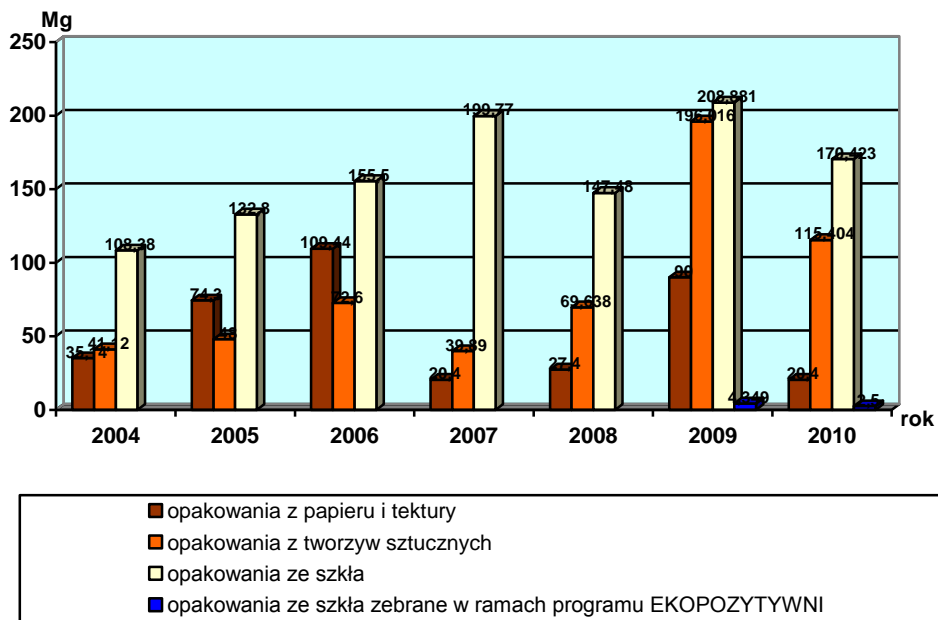
Rys. nr 3 Odpady wielkogabarytowe

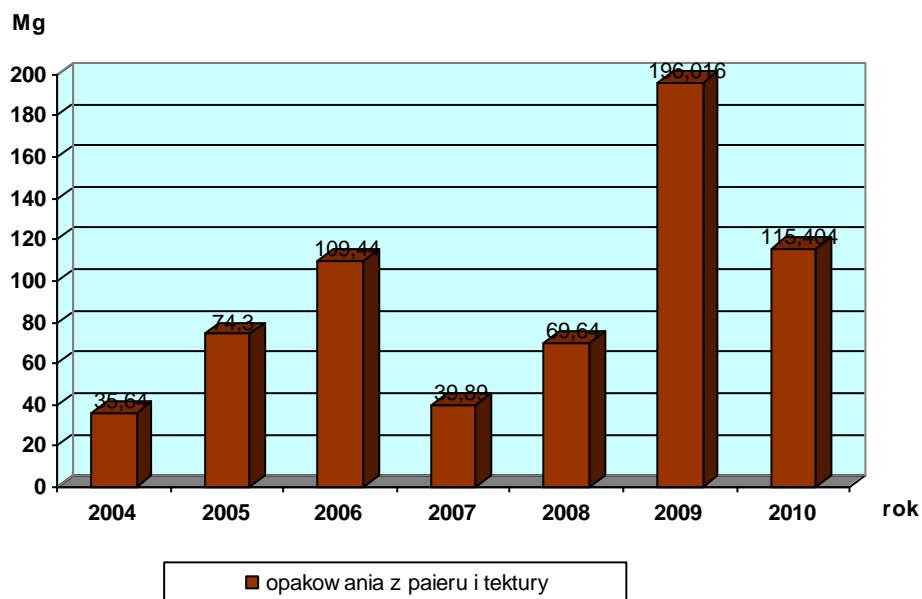
Rys. nr 4 Odpady unieszkodliwione poprzez przekazanie na składowisko odpadów

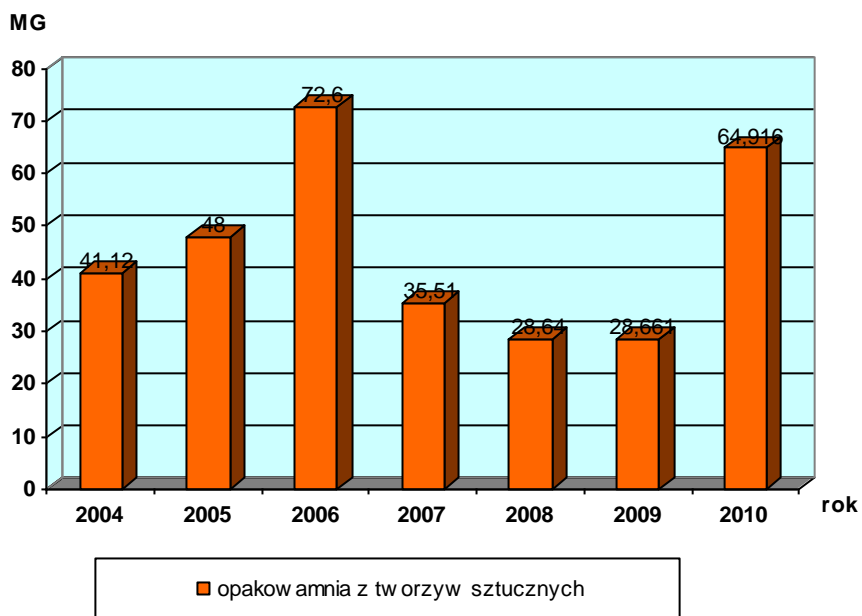
Rys. nr 5 Odpady komunalne objęte segregacją

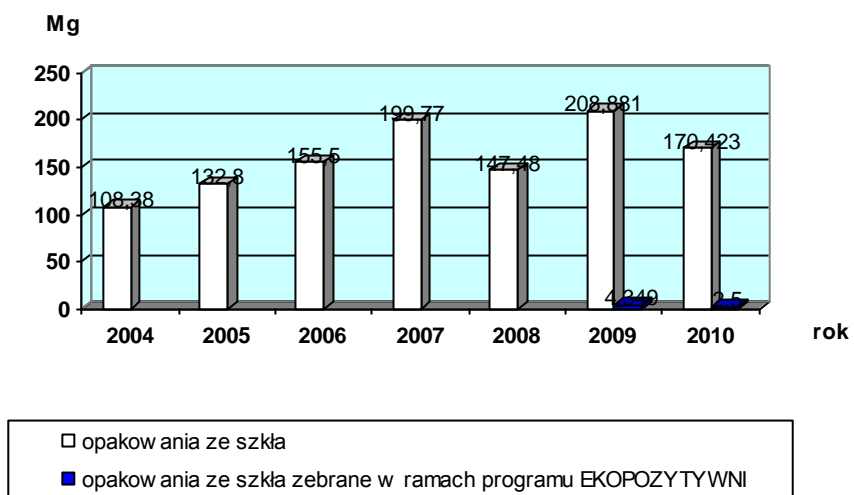
Rys. nr 6 Opakowania z papieru i tektury

Rys. nr 7 Opakowania z tworzyw sztucznych

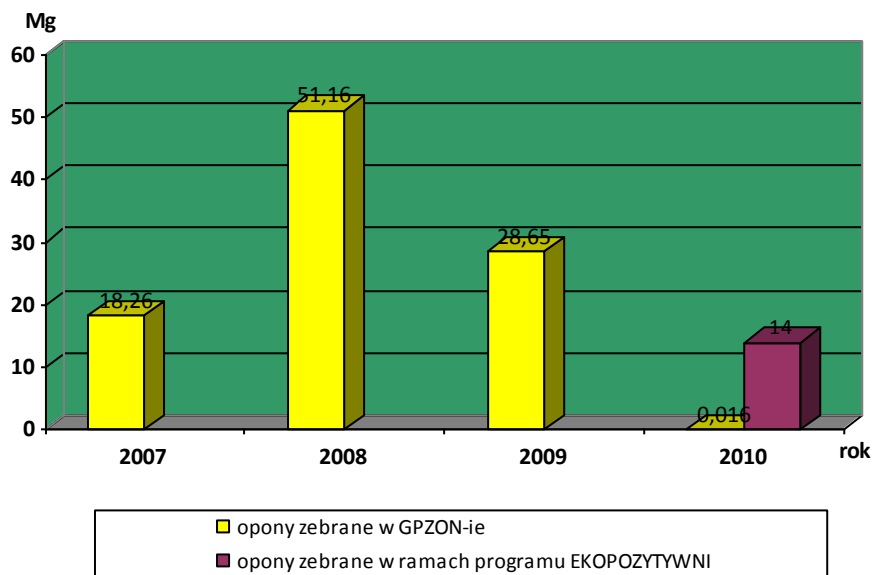

Rys. nr 8 Opakowania ze szkła zebrane w selektywnej zbiórce oraz w ramach programu EKOPOZYTYWNI

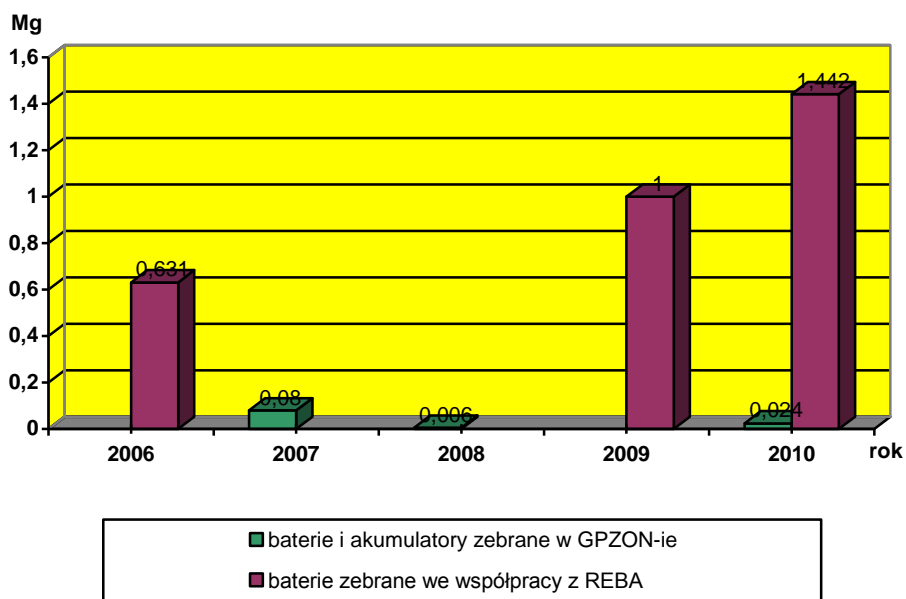

WYBRANE ODPADY NIEBEZPIECZNE

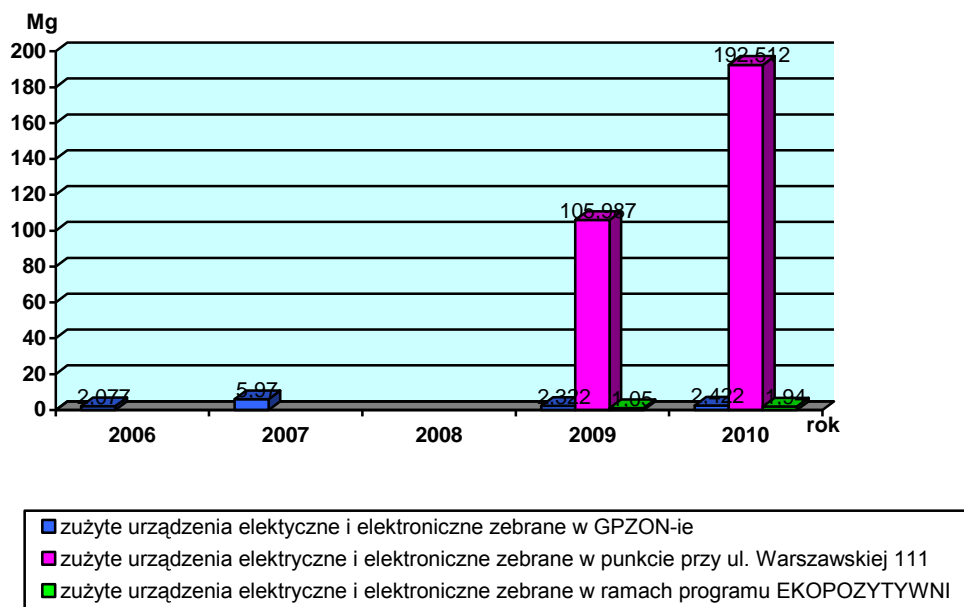
Rys. nr 9 Zużyte opony zebrane w GPZON-ie i w ramach programu EKOPOZYTYWNI

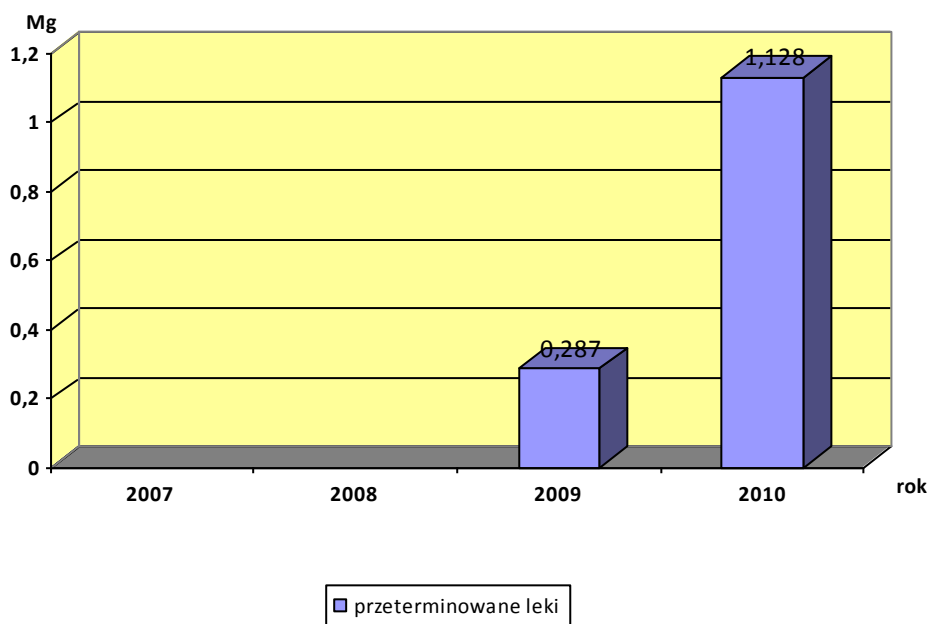
Rys. nr 10 Zużyte baterie i akumulatory zebrane w GPZON-ie i w ramach współpracy VEOLIA Usługi dla Środowiska S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim z REBA Organizacją Odzysku S.A.

Rys. nr 11 Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zebrane w GPZON-ie , w punkcie prowadzonym przez Firmę Handlowo–Usługową „DEREWENDA” przy ul. Warszawskiej 111 oraz w ramach programu EKOPOZYTYWNI

Rys. nr 12 Przeteterminowane leki zebrane w tomaszowskich aptekach w ramach programu EKOPOZYTYWNI

Uwaga:

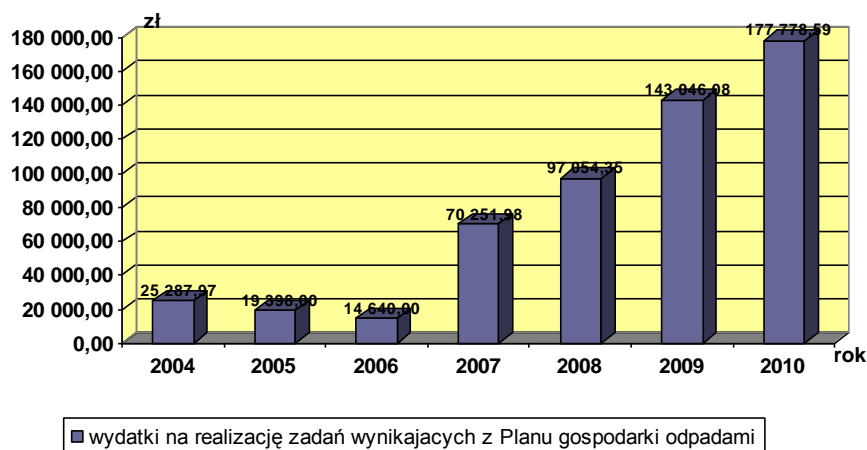
Zbieranie przeteterminowanych leków rozpoczęto od 1 września 2009 roku.

2. Wydatki na realizację zadań wynikających z Planu gospodarki odpadami poniesione przez Gminę - Miasto Tomaszów Mazowiecki:

Nazwa zadania	Wydatki /zł/	
	w 2009 roku	w 2010 roku
likwidacja dzikich wysypisk	6 179,25	8 354,13
organizacja i obsługa Gminnego Punktu Zbierania Odpadów Niebezpiecznych	27 450,00	51 240,00
dofinansowane ze środków GFOŚ i GW dla osób fizycznych dokonujących wymiany pokrycia dachowego zawierającego azbest:	2 812,39	-----*
realizacja zadań z zakresu edukacji ekologicznej w ramach programu EKOPOZYTYWNI	106 604,44 (w tym 23 636,67 z dofinansowania WFOŚ i GW)	118 184,46 (w tym 63 215,69 z dofinansowania WFOŚ i GW)
RAZEM:	143 046,08	177 778,59
RAZEM w latach 2009 – 2010:	320 824,67	

* W 2010 roku nie dofinansowywano wymiany pokrycia dachowego zawierającego azbest osobom fizycznym w związku z likwidacją Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz brakiem możliwości prawnych udzielania takiego dofinansowania.

Rys. nr 13 Wydatki na realizację zadań wynikających z Planu gospodarki odpadami poniesione przez Gminę - Miasto Tomaszów Mazowiecki:

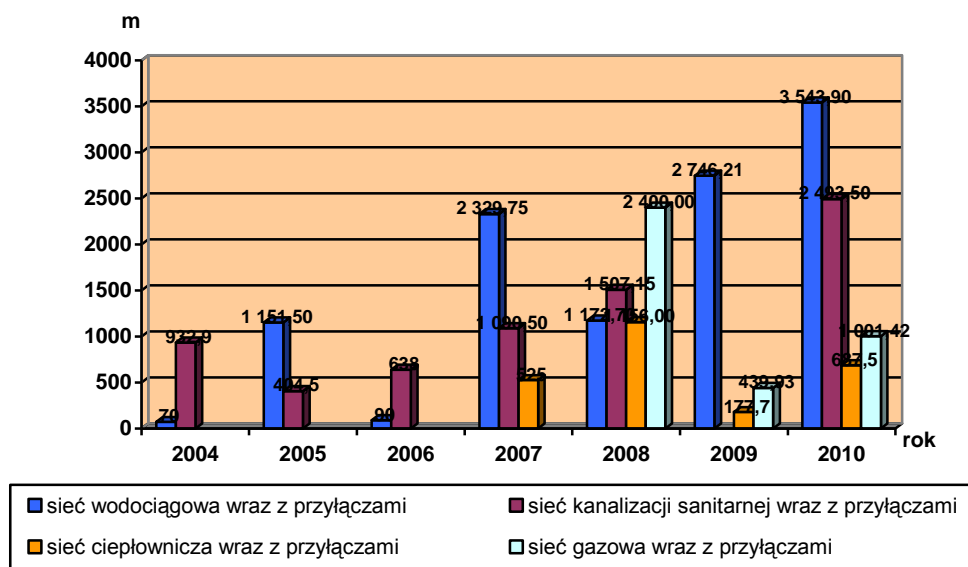

3. Realizacja zadań wynikających z Programu ochrony środowiska zakresie budowy i modernizacji sieci uzbrojenia terenu

Nazwa zadania	Długość /m/	
	w 2009 roku	w 2010 roku
<i>Sieć wodociągowa</i>		
budowa i modernizacja sieci wodociągowej	1 966,21	2 461,40
budowa przyłączy wodociągowych	780,00	1 082,50
<i>Sieć kanalizacji sanitarnej</i>		
budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	913,25	2 028,90
budowa przyłączy kanalizacji sanitarnej	600,00	464,60
<i>Sieć ciepłownicza</i>		
budowa sieci ciepłowniczej	-----	131,30
modernizacja sieci ciepłowniczej	-----	-----
budowa przyłączy do sieci ciepłowniczej	177,70	556,20
<i>Sieć gazowa</i>		

budowa sieci gazowej	72,00	5 140,34
budowa przyłączy do sieci gazowej	367,93	748,06
modernizacja sieci gazowej	-----	1 193,00

Rys. nr 14 Realizacja zadań wynikających z Programu ochrony środowiska zakresie budowy i modernizacji sieci uzbrojenia

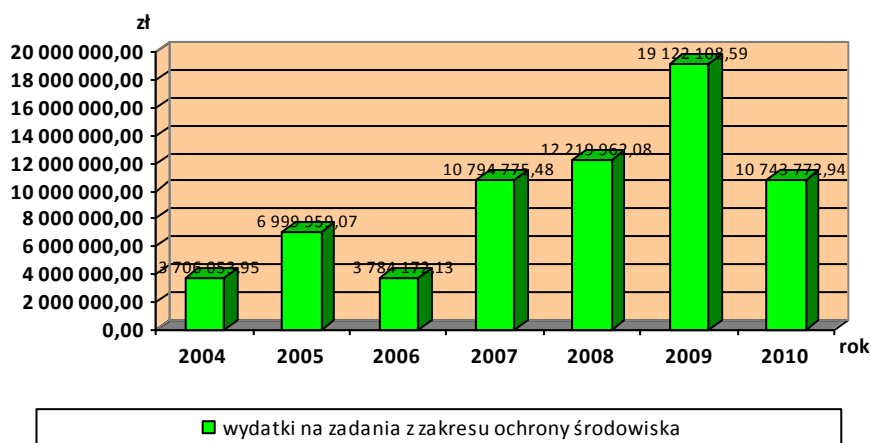

4. Wydatki na realizację zadań wynikających z Programu ochrony środowiska poniesione przez Gminę - Miasto Tomaszów Mazowiecki:

Nazwa zadania	Wydatki /zł/	
	w 2009 roku	w 2010 roku
modernizacja dróg gminnych i wewnętrznych	3 267 230,26	2 824 185,30
budowa dróg gminnych i wewnętrznych	15 062 827,00	3 271 702,91
termomodernizacja budynków	669 396,84	4 532 005,70
realizacja zadań z zakresu edukacji	wydatki	wydatki

ekologicznej w ramach programu EKOPOZYTYWNI	uwzględniono w tabeli w punkcie 2	uwzględniono w tabeli w punkcie 2
edukacja ekologiczna w jednostkach oświatowych	105 690,00	111 426,63
wywóz odpadów po akcji „Sprzątanie Świata” i zakup nagród dla uczestników akcji (tylko 2009 r.)	16 964,49	4 452,40
RAZEM:	19 122 108,59	10 743 772,94
RAZEM w latach 2009 – 2010:	29 865 881,53	

Rys. nr 15 Wydatki na realizację zadań wynikających z Programu ochrony środowiska poniesione przez Gminę - Miasto Tomaszów Mazowiecki:

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania należy uznać, że zadania wynikające z Programu ochrony środowiska dla miasta Tomaszowa Mazowieckiego są realizowane zgodnie z planem, na bieżąco i w miarę posiadanych środków.